

Konstitutionsutskottets betänkande

1984/85:37

om radio- och TV-sändningar i kabelnät m. m. (prop. 1984/85:199 och 1984/85:208 jämte motioner)

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet förslag i dels proposition 1984/85:199 till lag om lokala kabelsändningar, dels proposition 1984/85:208 till lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar samt motioner väckta i anslutning till propositionerna. Utskottet tar även upp fyra motioner väckta under allmänna motionstiden.

I proposition 1984/85:199 behandlas frågor om tillstånd till lokala kabelsändningar. Med avseende på de sända programmens innehåll föreslås särskilda regler vilka tar sikte på yttrandefrihetsbrott, våldsskildringar och pornografiska program samt kommersiell reklam och s. k. sponsrade program. Ingreppanden mot fortsatt sändning på grund av programmens innehåll skall enligt propositionen kunna ske enligt regler som bl. a. innebär att den föreslagna myndigheten kabelnämnden under vissa villkor får dra in rätten att sända. Utskottet ifrågasätter det föreslagna förfarandet vid sådana ingripanden och anser att dessa frågor i princip bör prövas i yttrandefrihetsrättslig ordning. Utskottet är emellertid inte berett att nu ta definitiv ställning härtill. Propositionens förslag som rör återkallande av sändningstillstånd och rätt att meddela sändningsförbud jämte motionsyrkanden i anslutning härtill skjuts därför till 1985/86 års riksmöte. Även proposition 1984/85:208 jämte vissa motioner föreslås bli behandlade under 1985/86 års riksmöte. Avsikten är att utskottets behandling av dessa frågor skall slutföras i sådan tid att lagstiftningen i sin helhet kan träda i kraft den 1 januari 1986.

I övrigt tillstyrker utskottet förslagen i proposition 1984/85:199 med vissa smärre ändringar och avstyrker motionsförslag om vissa villkor beträffande tillståndsgivning för kabelsändningar samt olika former för finansiering av kabel-TV-program. Till betänkandet har fogats följande reservationer och särskilda yttranden:

Reservationer

1. Storlek på kabelnät för vilka tillstånd inte skall krävas (c)
2. Medie- och kulturpolitiska aspekter på kabelsändningsverksamhet (vpk)
3. Vissa villkor för tillståndsgivning (m, fp)
4. Regelsystemet för kabel-TV (vpk)
5. Sändningstillståndets geografiska omfattning (m, fp)

6. Sändningstillståndets tidsperiod (m)
7. Reklam i satellitsändningar (m, c, fp)
8. Reklam i egensändningar (m, fp)
9. Reklam i egensändningar (c)
10. Reklam och stöd till lokal programproduktion (vpk)
11. Förbud mot sändning av satellit- och egensändningar i samma kanal (m, fp)
12. Förbud mot sändning av satellit- och egensändningar i samma kanal (c)
13. Teknisk standardisering (c)
14. Anslutningsavgifter (c)

Särskilda yttranden

1. Koncessionssystemet (m)
2. Sändningstillståndets tidsperiod (fp)

Propositionerna

Hemställan

I proposition 1984/85:199 (utbildningsdepartementet) föreslås att riksdagen antar förslagen till

1. lag om ändring i radiolagen (1966:755),
2. lag om lokala kabelsändningar,
3. lag om ändring i närradiolagen (1982:459),
4. lag om ändring i lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning.

I proposition 1984/85:208 (justitiedepartementet) föreslås att riksdagen antar förslagen till

1. lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
4. lag om ändring i lagen (1981:485) om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag.

Förslaget till lag om lokala kabelsändningar finns i *bilaga 1*. Övriga lagförslag i proposition 1984/85:199 bifogas betänkandet som *bilaga 2*.

Huvudsakligt innehåll

I proposition 1984/85:199 behandlas frågor om lokala kabelsändningar av ljudradio- och TV-program till allmänheten. För närvarande gäller att sådan verksamhet inte får bedrivas av andra än programföretagen inom Sveriges

Radiokoncernen och ett mindre antal tillståndshavare som av regeringen berättigats att vidareända program från satelliter i fast trafik med stöd av en provisorisk lag. Deras tillstånd gäller bara till 1985 års utgång.

Genom propositionen sker en betydande utvidgning av möjligheterna att få sändningstillstånd.

Varje sändningstillstånd skall avse ett visst område, normalt högst en kommun.

Kabelsändningar uppdelas i vidareändningar av programkanaler från satelliter i fast trafik – satellitsändningar – och tillståndspliktiga sändningar av annat slag – egensändningar. Tillstånd till satellitsändningar skall kunna ges till var och en som förfogar över ett kabelnät (nätinnehavare) och till s. k. lokala kabelsändarföretag, i princip ett i varje kommun. Nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag skall vidare kunna få tillstånd att upplåta kanaler i ett kabelnät åt andra för egensändningar.

Med ett lokalt kabelsändarföretag avses en svensk juridisk person som har bildats för att bedriva lokala kabelsändningar och i vilken ingår företrädare för olika intressen och meningsriktningar inom tillståndsområdet.

Särskilda regler föreslås med avseende på de sända programmens innehåll. Reglerna avser yttrandefrihetsbrott, våldsskildringar och pornografiska program samt kommersiell reklam och s. k. sponsrade program. Tillstånd skall kunna återkallas i vissa närmare angivna fall.

Frågor om lokala kabelsändningar såsom tillstånd och återkallelser prövas av en särskild statlig myndighet, kallad kabelnämnden. Nämndens beslut skall kunna överklagas till domstol.

Verksamheten föreslås reglerad i en särskild lag om lokala kabelsändningar vilken föreslås träda i kraft den 1 januari 1986.

I proposition 1984/85:208 föreslås en särskild lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Regleringen överensstämmer i stor utsträckning med de särskilda ansvarighetsregler som gäller för pressen, Sveriges Radio och närradion. Något särskilt straff- eller skadeståndsrättsligt ansvar skall inte gälla för den som har fått tillstånd enligt lagen om lokala kabelsändningar till samtidig och oförändrad vidareändning av satellitprogram i kabelnät (satellitsändning). För andra slag av tillståndspliktiga ljudradio- och TV-sändningar i kabelnät (egensändningar) skall det däremot finnas särskilda ansvarighetsregler. Ansvarighetslagen skall knyta an till lagen om lokala kabelsändningar. Direktsändningar av dagshändelser eller av gudtjänster eller offentliga tillställningar, som anordnas av någon annan än den som sänder programmet eller programinslaget, undantas från de särskilda ansvarighetsreglerna.

För de lokala kabelsändarföretagens egensändningar skall programutgivare utses av företaget. En programutgivare skall utses för det samlade utbudet av program antingen i företagets samtliga kanaler eller i varje kanal. En särskild programutgivare skall kunna utses av företaget för program som sänds på sändningstid som ställs till förfogande för annan. Företaget får utse

en eller flera personer att vara ställföreträdare för en programutgivare.

I fråga om andra egensändningar – dvs. sådana som sker i kanaler som tillståndshavaren har upplåtit åt någon annan – skall programutgivare utses av den som bedriver sändningarna. Denne får utse en eller flera ställföreträdare.

Motioner

Motioner väckta i anslutning till proposition 1984/85:199

I motion 1984/85:3192 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) yrkas

1. att riksdagen beslutar att med avslag på proposition 1984/85:199 anta motionens förslag till lag om radio- och TV-sändningar i kabelnät och till ändringar i radiolagen.

2. att riksdagen beslutar att anta motionens förslag till lag om förbud mot kabelsändning i vissa fall,

3. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till en utvidgning av den s. k. extremvåldsparagrafen till att också gälla kabel-TV.

Lagförslaget bifogas betänkandet som *bilaga 3*.

I motion 1984/85:3193 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om regelverksamheten för kabel-TV,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att reklam-TV är oförenlig med de kulturpolitiska målen.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om en ordentlig satsning på lokal programproduktion.

I motion 1984/85:3194 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas

1. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser förslaget att kabelnämnden skall kunna förbjuda vidareändring av en programkanal eller återkalla ett meddelat sändningstillstånd,

2. att riksdagen beslutar att vid TV-sändning i kabelnät skall en ansvarig programutgivare finnas och att vid ifrågasatt yttrandefrihetsbrott skall tryckfrihetsförordningens bestämmelser om rättegång i huvudsak vara tillämpliga,

3. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att tillstånd skall få meddelas för högst tre år,

4. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att reklam inte skall vara tillåten,

5. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att blandade program inte skall vara tillåtna i egensändningar,

6. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att visst samrådsförfarande skall ske innan tillstånd beviljas.

7. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att kabelnämnden skall pröva de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten,

8. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att tillstånd skall begränsas till högst en kommun.

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om yttrandefrihet och etableringsfrihet beträffande radio- och TV-sändningar i kabelnät.

I motion 1984/85:3195 av Sven-Erik Nordin m. fl. (c) yrkas

1. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts rörande den framtida lösningen av vissa yttrandefrihetsfrågor m. m.,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om teknisk utformning, anslutningsavgifter och geografisk täckning av kabelnät.

3. att riksdagen beslutar anta följande lydelse av 4 § i Lag om lokala kabelsändningar:

För --- fråga om

1. vidaresändning --- eller,

2. sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når flera än tvåhundrafemtio bostäder,

4. att riksdagen beslutar anta följande lydelse av 15 § i Lag om lokala kabelsändningar:

Satellitsändningar --- kanaler

Satellitsändningar och vidaresända radioprogram som samtidigt riktar sig till kabelnät i flera tillståndsområden får ingå som del av egensändning i den utsträckning kabelnämnden bestämmer.

5. att riksdagen beslutar att med avslag på punkt 3 i regeringens förslag anta följande lydelse av 21 § Lag om lokala kabelsändningar:

Kabelnämnden --- om

1. det i programkanalen --- människor eller djur,

2. programkanalen --- pornografiska program.

Det sagda --- yttrandefrihets- och informationsfrihetssynpunkt.

6. att riksdagen beslutar anta följande tillägg till övergångsbestämmelserna till Lag om lokala kabelsändningar:

4. Utan hinder av vad som i denna lag stadgas äger kabelnämnden medge försöksverksamhet med kommersiell finansiering av lokala kabelsändarföretags egensändningar eller egensändningar i upplåtna kanaler på högst åtta orter och under en tid av två år.

Motioner väckta i anslutning till proposition 1984/85:208

I motion 1984/85:3221 av Karin Ahrland (fp) yrkas att riksdagen beslutar anta kabelansvarighetslagen med de i motionen föreslagna ändringarna.

I motion 1984/85:3222 av Anders Björck m. fl. (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts rörande innehållet i blivande yttrandefrihetsgrundlag.

Motioner väckta under allmänna motionstiden

I motion 1984/85:399 av Gunnel Liljegren m. fl. (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ansvarsförhållandena mellan kabel-TV-nätägare och kanalhyrare/programföretag regleras på i motionen föreslaget sätt.

I motion 1984/85:914 av Ingemar Eliasson och Jan-Erik Wikström (båda fp) yrkas – såvitt nu är i fråga – 1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om villkoren för etersändningar.

I motion 1984/85:1168 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer att försöksverksamheten med kabel-TV sker i enlighet med mediapolitikens överväganden.

I motion 1984/85:2705 av Anders Björck m. fl. (m) yrkas – såvitt nu är i fråga – 1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om etableringsfrihet på medieområdet.

Kulturutskottet (KrU 1984/85: 6 y) har yttrat sig i ärendet. *bilaga 4*. Svenska Tidningsutgivareföreningen har inkommit med en skrivelse till utskottet.

Utskottet

Inledning

Försöksverksamhet med kabelsändningar av TV-program har under år 1984 förekommit dels genom vidaresändning av program som tagits emot från satelliter i fast trafik – kommunikationssatelliter – dels genom viss lokal programverksamhet, som skett efter medgivande av Sveriges Television AB inom ramen för företagets tillstånd att bedriva rundradiosändningar. Sistnämnda sändningar förekommer för närvarande på ett fyrtiotal orter med ca 55 000 anslutna hushåll. Vidaresändningar av satellitprogram sker enligt lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning som gäller under år 1985. Regeringen har gett tillstånd till försök med vidaresändningar på ett trettiotal orter.

I propositionen framhålls att överföringen av radio- och TV-program radikalt förändras genom den tekniska utvecklingen. Med satelliter i kombination med kabelnät blir det möjligt att överföra ett mycket stort antal program till de enskilda hushållen.

Sändningarna från kommunikationssatelliter är inte avsedda att tas emot direkt av allmänheten utan skall vidaresändas via i första hand kabelnät. Sändningar från direktsändande satelliter skall kunna tas emot direkt av allmänheten i det land till vilket sändningarna är riktade. I framtiden kan de

tekniska skillnaderna mellan kommunikationssatelliter och direktsändande satelliter komma att minska. De krav som i dag ställs i fråga om t. ex. etableringsrätt och innehåll är mycket olika för sändningar som vänder sig till allmänheten och andra sändningar, men också för olika slags sändningar som riktas till allmänheten. I en situation då den tekniska utvecklingen går snabbt kan man emellertid räkna med att sådana gränsdragningar ganska snart kan bli inaktuella.

Frågor som rör kabelsändningar kommer att behandlas i flera utredningar under den närmaste tiden. Regeringen har nyligen beslutat om direktiv dels för utredning om effekterna av reklam i radio och TV (Dir 1985:15) dels för en översyn av den radiatorättsliga lagstiftningen (Dir 1985:21). En utredning har också aviserats om våldsskildringar m. m. i rörliga bilder.

När det gäller utbyggnaden av kabel-TV-nät har regeringen i proposition 1984/85:158 redovisat televerkets roll och uppgifter. Trafikutskottet har i sitt betänkande 1984/85:28 inte haft något att erinra mot vad som anförts i propositionen.

I proposition 1984/85:199 erinras om att den pågående försöksverksamheten med kabelsändningar som sker med stöd av lagen om försöksverksamhet med särskild trådsändning får äga rum längst till utgången av år 1985. Det är därför angeläget att regler fastställs för att olika slag av verksamhet i kabelnät – även s. k. när-TV och egensändningar i SVT:s regi – skall kunna fortgå och utvecklas. Propositionen bygger på de förslag och synpunkter som massmediekommittén presenterat i betänkandet (SOU 1984:65) Via satellit och kabel. Betänkandet har varit föremål för en omfattande remissbehandling. Lagrådet har granskat lagförslaget.

Föredragande statsrådet understryker att den osäkerhet som följer av den snabba tekniska utvecklingen kan göra det nödvändigt att ompröva reglerna inom en förhållandevis kort tid om det visar sig att de inte längre är ändamålsenliga. Vidare kan den nu pågående beredningen av yttrandefrihetsutredningens förslag i betänkandet (SOU 1983:70) Värna yttrandefriheten aktualisera vissa ändringar. I första hand kan sådana ändringar komma att övervägas i de fall då det i propositionen föreslagna regelsystemet på avgörande punkter skiljer sig från det förslag till yttrandefrihetsgrundlag, utformad efter mönster av tryckfrihetsförordningen, som yttrandefrihetsutredningen lagt fram.

I förslaget till lag om lokala kabelsändningar är det två inslag som nära berör bestämmelserna i regeringsformen (RF) om yttrandefrihet och informationsfrihet, nämligen koncessionssystemet med tillståndsplikt för lokala kabelsändningar samt kabelnämndens rätt att återkalla tillstånd och besluta om sändningsförbud. Utskottet kommer att närmare behandla dessa förslag i det följande, varvid utskottet först kommer att beröra ansvarighetsreglerna i denna proposition samt förslaget till särskild ansvarighetslag i proposition 1984/85:208.

I detta sammanhang tar utskottet upp de förslag till lag om kabelsändning-

ar och lag om förbud mot kabelsändning i vissa fall som folkpartiet lägger fram i motion 3192. Motionärerna förutsätter att lagförslagen skall prövas av lagrådet. Utskottet kommer i det följande att behandla olika synpunkter och förslag i motionen i samband med behandlingen av de frågor som aktualiseras i propositionen och övriga motioner.

Ansvarighetsfrågor

I proposition 1984/85:208 föreslås en särskild ansvarighetslagstiftning för egensändningarna. Den i proposition 1984/85:199 föreslagna lagen om lokala kabelsändningar innehåller härutöver vissa särskilda regler för programinnehållet i egensändningar som bl. a. avser reklam, våld och pornografi. Vid överträdelse av dessa regler kan kabelnämnden besluta att dra in ett lokalt kabelsändarföretags tillstånd till egensändning. Vid motsvarande förhållande beträffande program i egensändning i upplåten kanal skall kabelnämnden kunna besluta att sändningarna skall upphöra. Den som har tillstånd att upplåta kanal åt annan för egensändning skall se till att egensändningarna upphör när kabelnämnden beslutat därom. Om tillståndshavaren inte gör detta kan kabelnämnden återkalla dennes tillstånd att upplåta kanal.

Den föreslagna ansvarighetslagen skall inte omfatta satellitsändningarna. För dessa föreslås i lagen om lokala kabelsändningar särskilda regler avseende rasdiskriminering m. m., våldsskildringar och pornografiska program. Kabelnämnden föreslås kunna utfärda förbud mot vidareändring av programkanaler vars innehåll befunnits strida mot dessa regler.

I motion 3192 (fp) yrkas avslag på förslaget i proposition 1984/85:199 i de delar som gäller grunderna och formerna för ingripanden mot sändningar på grund av deras innehåll. Motionärerna föreslår i stället att ingripanden på grund av missbruk av yttrandefriheten skall på talan av justitiekanslern prövas av domstol under medverkan av jury.

Enligt motion 3194 (m) saknas skäl att ingripa mot utsändningar i TV som innefattar yttrandefrihetsbrott på annat sätt än vad som gäller beträffande brottsligt innehåll i tryckt skrift. Frågor rörande sändningstillstånd bör enligt motionen således regleras med tryckfrihetsförordningen som förebild. Förslaget i proposition 1984/85:199 i denna del avstyrks följaktligen.

Motionärerna i motion 3195 (c) motsätter sig inte att de i sistnämnda proposition föreslagna reglerna om rätt för kabelnämnden att meddela sändningsförbud accepteras i ett inledningsskede. Senast i anslutning till att riksdagen föreläggs förslag om en yttrandefrihetslagstiftning bör enligt motionen dock dessa frågor få en annan lösning som närmare ansluter till det sätt på vilket ansvar och påföljd inom massmediesektorn i övrigt regleras. Motionärerna anser att bl. a. handläggning i domstol bör ingå i en sådan reglering och att administrativ indragningsmakt utmönstras.

I motion 3193 (vpk) ställer sig motionärerna positiva till att särskilda programregler föreslås vad avser yttrandefrihetsbrott, våldsskildringar och

pornografi. Motionärerna anser emellertid inte de föreslagna reglerna tillräckliga. Programreglerna bör enligt motionen i stället utformas mer lika dem som i dag gäller för Sveriges Radios produktion.

I motion 399 (m) anføres bl. a. att organisationer, företag etc. som sänder via kabel bör ha en "ansvarig utgivare" och att tryckfrihetslagstiftningen med vederbörliga ändringar skall kunna tillämpas också på kabel-TV.

Vissa invändningar mot förslaget i proposition 1984/85:208 framförs i motion 3221 (fp). Förslagen i denna proposition godtas i motion 3222 (m) men motionärerna vill att riksdagen skall göra ett tillkännagivande angående innehållet i en kommande yttrandefrihetsgrundlag.

Beträffande frågan om ingripanden mot sändningar på grund av deras innehåll – frånsatt kommersiell reklam – vill utskottet anföra följande.

I 2 kap. 1 § RF tillförsäkras varje medborgare yttrandefrihet och informationsfrihet gentemot det allmänna. Av 12 och 13 §§ i nämnda kapitel följer att yttrandefriheten under särskilt angivna förutsättningar kan begränsas genom lag. Enligt 13 § första stycket får begränsningar av yttrandefriheten ske endast om särskilt viktiga skäl föranleder det. Enligt paragrafens tredje stycke anses det emellertid inte som en begränsning av yttrandefriheten att meddela föreskrift som utan avseende på yttrandets innehåll närmare reglerar visst sätt att sprida eller mottaga yttranden.

Såsom lagrådet framhållit i sitt yttrande över proposition 1984/85:199 förekommer i tämligen stor utsträckning begränsningar i yttrandefriheten på radiolagstiftningens område. Lagrådet nämner som exempel bl. a. att bara de företag som regeringen bestämmer, s. k. programföretag, givits rätt att sända radioprogram i rundradiosändning från sändare här i landet (5 § första stycket radiolagen 1966:755). Sådan begränsning har ansetts betingad av sådana "särskilt viktiga skäl" som avses i 2 kap. 13 § första stycket RF. Lagrådet konstaterar i sin slutsats att några grundlagshinder mot förslaget i proposition 1984/85:199 inte föreligger. Lagrådet framhåller emellertid att lagförslaget i viss mån synes ha karaktären av ett provisorium. Ett tillfälle till mer allsidig prövning av yttrandefrihetsfrågor och vad som har samband därmed torde enligt lagrådet yppa sig vid den avsedda behandlingen av yttrandefrihetsutredningens betänkande. Lagrådet anser att en tids ytterligare erfarenheter av utvecklingen av den ännu relativt oprövade verksamheten med kabelsändningar då bör kunna ge ett bättre underlag för bedömningen av frågan om yttrandefrihetsreglernas lämpligaste utformning.

Yttrandefrihetsutredningen har i sitt förslag till yttrandefrihetsgrundlag beträffande trådsändningar förordat en undantagsregel som skall medge föreskrifter med syfte att möjliggöra ingripanden mot fortsatt sändning av ett utbud som är ensidigt inriktat på våldsförställningar och pornografiska skildringar. Avsikten är att motverka etablerandet av "porr- och våldskanaler". Utredningen framhåller att med den valda metoden kan ingripanden riktas endast mot programdistributörer som på ett dokumenterat sätt har renodlat sina utbud för en exploatering av våldet eller pornografin. De kan

berövas rätten att sända, men detta bör enligt utredningen ske först efter prövning i former som ligger så nära de yttrandefrihetsrättsliga som möjligt.

När det gäller våldsskildringar vill utskottet vidare i detta sammanhang erinra om uttalandena i betänkandet KU 1980/81:28 om åtgärder mot videogram med våldsinslag. Utskottet framhöll där att intresset av att skydda barn och ungdom mot skadeverkningar av våldsfremställningar uppenbarligen var ett sådant särskilt viktigt skäl som enligt 2 kap. 13 § första stycket RF får föranleda begränsningar i yttrandefriheten. Därtill kunde enligt utskottet ett förbud mot spridning av närgångna skildringar av brutalt våld tillkomna endast i spekulationssyfte inte kränka de syften som bär upp reglerna om yttrandefrihet. Om det var nödvändigt för att tillgodose det angivna intresset ansåg utskottet att ett sådant förbud också kunde riktas mot vuxna.

Som nyss framgått har yttrandefrihetsutredningen ansett det befogat att beträffande trådsändningar i vissa fall möjliggöra ingripanden mot fortsatt sändning på grund av sändningarnas innehåll. Den metod som yttrandefrihetsutredningen föreslagit när det gäller ingripanden mot våldsskildringar och pornografiska inslag bör enligt utskottets mening kunna användas även beträffande inslag som innefattar rasdiskriminering och hets mot folkgrupp. Utskottet har med hänsyn till det anförda ingenting att erinra mot att ingripanden får göras i här nämnda fall.

Utskottet hyser däremot betänkligheter beträffande det i proposition 1984/85:199 föreslagna förfarandet vid sådana ingripanden. Det kan således inte anses tillfredsställande att ett administrativt organ, kabelnämnden, får befogenhet att återkalla sändningstillstånd eller meddela sändningsförbud på grund av programmets innehåll. Utskottets principiella uppfattning är att sådana frågor bör prövas i yttrandefrihetsrättslig ordning, huvudsakligen i enlighet med yttrandefrihetsutredningens förslag. Med hänsyn till den korta tid som återstår av innevarande riksmöte är emellertid utskottet inte berett att redan nu ta definitiv ställning till dessa frågor. Behandlingen av dem bör därför uppskjutas till nästkommande riksmöte. Därigenom kommer utskottet att ha möjlighet att överväga ändringar i ansvarsreglerna i enlighet med de nyss angivna principerna. På grund av det anförda bör enligt utskottets mening behandlingen av motion 399, av proposition 1984/85:208 jämte motionerna 3221 och 3222 samt av de delar av proposition 1984/85:199 och av motionerna 3192, 3193, 3194 och 3195 som rör reglerna om ingripanden på grund av programmets innehåll uppskjutas till 1985/86 års riksmöte. Utskottet anser att det bör vara möjligt att bedriva den fortsatta beredningen av frågorna så snabbt att lagstiftningen i sin helhet kan träda i kraft den 1 januari 1986.

Med hänsyn till det angelägna i att det så snart som möjligt fastslås vilka regler som skall gälla för koncession m. m. bör riksdagen emellertid redan i vår ta ställning till proposition 1984/85:199 i övrigt. Utskottet behandlar därför i det följande dessa frågor.

Koncessionssystem

Enligt lagförslaget skall tillstånd krävas dels för att sända vidare radio- och TV-program från kommunikationssatelliter, dels för rätt att bedriva andra slag av sändningar, s. k. egensändningar i kabelnät. Däremot skall det inte krävas tillstånd för lokala kabelsändningar om det är fråga om sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än 50 bostäder. Tillstånd kan endast ges till den som äger eller annars förfogar över ett kabelnät, nätinnehavare, och till kabelsändarföretag, dvs. sådan svensk juridisk person som har bildats för att bedriva lokala kabelsändningar. I sådant företag skall ingå företrädare för olika intressen och meningsinriktningar inom tillståndsområdet. Tillstånd att sända satellitprogram och att upplåta kanaler för egensändningar skall medföra en förpliktelse att kostnadsfritt tillhandahålla en kanal i kabelnätet för lokalt kabelsändarföretags egensändningar av TV-program. Vidare skall den som fått tillstånd till satellitsändning eller till upplåtelse av kanaler åt andra vara förpliktigad att se till att de boende som är anslutna till kabelnätet kan ta emot Sveriges Radios ljudradio- och TV-program på ett tillfredsställande sätt. Detta behöver dock inte nödvändigtvis kunna ske via kabelnätet.

Nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd till satellitsändningar, dvs. vidareändningar från kommunikationssatelliter. Sådant tillstånd gäller generellt för alla satellitsändningar och är inte bundet till viss programkanal eller vissa programkanaler. Endast lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd till egensändningar. Tillstånd till egensändning innebär även rätt för det lokala kabelsändarföretaget att ställa sändningstid till förfogande för annan. Det lokala kabelsändarföretaget skall därvid sträva efter vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet. Den lokala programverksamheten bör vara öppen för en mycket vid krets av medverkande.

Både nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd att upplåta hela kanaler åt andra för egensändningar. Tillstånd för upplåtelse av kanaler innebär rätt för tillståndshavaren att genom avtal medge annan att ensam bedriva egensändning i en kanal. Sådant medgivande får ges till svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige.

Förslagen i propositionen överensstämmer med den uppdelning i tre olika typer av tillstånd som massmediekommittén har föreslagit.

Tillstånd för lokal kabelsändning bör begränsas till att omfatta ett visst område, normalt högst en kommun.

En särskild statlig myndighet, kabelnämnden, föreslås bli inrättad. Nämndens uppgift blir att pröva frågor om tillstånd till kabelsändning, utöva tillsyn över verksamheten samt följa utvecklingen på området i Sverige och utomlands. Nämnden skall även vid behov föreslå nya eller förändrade regler för kabelsändningar.

Det förordade koncessionssystemet kan – som också föredragande statsrådet framhåller – ses som ingrepp i den yttrandefrihet och informationsfrihet

som varje medborgare är tillförsäkrad enligt RF. Som anmärktes i det föregående får enligt 2 kap. 13 § RF yttrandefriheten och informationsfriheten begränsas i vissa speciellt angivna fall. I övrigt får begränsningar ske endast om särskilt viktiga skäl föranleder det. Vid bedömandet av vilka begränsningar som får ske skall särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter.

I propositionen redovisas olika synpunkter på system grundade på fri sändningsrätt resp. koncession. Kabelnät kan byggas ut med mycket stor kanalkapacitet men under en uppbyggnadsperiod finns det risk för att det uppstår trängsel i kabelnäten. Det behövs därför en rationell och effektiv organisation av kabelverksamheten. Vidare är det kostsamt såväl att anlägga kabelnät som att sända TV-program. Därför bör det skapas garantier för att näten blir tillgängliga även för sådan verksamhet som inte i första hand kan bedrivas med lönsamhetsmål. Här nämns särskilt den lokala programverksamheten. Vidare måste kravet att Sveriges Radio-koncernens rikstäckande programutbud kan sändas i tråd säkerställas.

Utskottet konstaterar att de skäl som enligt propositionen talar för ett koncessionssystem för sändningar i kabelnät ligger nära yttrandefrihetsutredningens förslag. Yttrandefrihetsutredningen har ansett att en principiell sändningsfrihet skall gälla i fråga om verksamhet med trådsändning. Enligt utredningen måste emellertid begränsningar av i huvudsak ordningskaraktär göras. Utredningen pekar vidare bl. a. på att vissa praktiska arrangemang för att ordna sändningstider, undvika kollisioner och lösa eventuella köproblem kan komma att behövas. Vidare bör allmänhetens möjligheter att utnyttja Sveriges Radios "public service"-funktion säkerställas. För att skydda barn mot skadlig påverkan förordar utredningen en undantagsregel i yttrandefrihetsgrundlagen som skall medge föreskrifter med syftet att "möjliggöra ingripanden mot fortsatt sändning av ett utbud som är ensidigt inriktat på våldsframställningar och pornografiska skildringar".

Avsikten med det föreslagna koncessionssystemet är enligt föredragande statsrådet att säkerställa att egensändningar kan komma till stånd, att göra det möjligt för alla som vill sända att delta samt att skapa garantier för att egensändningarna når ut till alla som är anslutna till kabelnätet. Han framhåller att de villkor som knyts till tillståndsgivningen syftar till att säkerställa att de möjligheter som skapas genom kabeltekniken verkligen kommer att utnyttjas för att öka yttrandefriheten och möjligheterna att erhålla information.

En i princip fri etableringsrätt för sändningen i kabelnät förordar företrädare för moderata samlingspartiet och för folkpartiet i motionerna 914 (fp), 2705 (m), 3192 (fp) och 3194 (m). Motionärerna menar att sändningstillstånd skall erfordras och att villkoren härför bör utformas med tryckfrihetsförordningen som förebild. I motionerna 2705 och 3194 förordas att den enda begränsningen bör vara av teknisk art. Enligt motion 3192 bör det för

satellitsändning och egensändning i kabelnät krävas endast sändningsbevis motsvarande utgivningsbevis för periodisk tidskrift. Sådant sändningsbevis skall kunna ges till svensk medborgare, svenska juridiska personer eller utlänning som har hemvist i Sverige. Därmed skall även nättinnehavare kunna bedriva egensändning.

Utskottet anser liksom yttrandefrihetsutredningen att i princip yttrandefrihet efter mönster av tryckfrihetsförordningen bör råda även för trådsändning men att vissa begränsningar måste göras. Utskottet har i det föregående redovisat de begränsningar som yttrandefrihetsutredningen angivit. Dessa överensstämmer i huvudsak med de skäl som anges i propositionen för att uppställa krav på tillstånd för kabelsändningar. Andra skäl för att ha koncessionssystem är behovet att kunna ställa upp vissa villkor för sändningsrätt i syfte att skapa garantier för att Sveriges Radios sändningar och egensändningarna når ut till alla som är anslutna till kabelnäten. Utskottet vill erinra om att kulturutskottet i sitt yttrande betonat vikten av att de vidgade möjligheterna till programutbud i ljudradio och TV ses i ett större medic- och kulturpolitiskt sammanhang eftersom dessa medier har en mycket stor genomslagskraft. Kulturutskottet understryker även betydelsen av att den nationella kulturen i landet som helhet och i de olika delarna av landet kan hävda sig.

Med hänsyn till vad som anförts finner utskottet att förslaget i propositionen om ett koncessionssystem för lokala kabelsändningar kan godtas.

Utskottet återkommer i det följande till frågan om villkoren för sändningstillstånd.

Utskottet finner att motionerna 914 (fp), 2705 (m), 3192 (fp), 3194 (m) och 3195 (c) i här aktuella delar är besvarade med vad som anförts.

Enligt motion 3195 (c) bör det på ett tidigt stadium slås fast att ambitionen bör vara att alla hushåll skall nås. Detta är motiverat bl. a. mot bakgrund av att kabelnäten i framtiden troligtvis kommer att användas även för andra tjänster än kabelsändningar. Kabelnämnden bör ta hänsyn till tillståndssökandes möjligheter att täcka hela sitt tillståndsområde så väl som möjligt. I samma motion yrkas också att kravet på tillstånd för satellitsändningar och egensändningar inte bör gälla för kabelnät med högst 250 anslutna hushåll, dvs. 200 fler än enligt regeringens förslag. Detta skulle enligt motionärernas mening gynna lokal utveckling och lokala initiativ i t. ex. glesbygd och småorter. Samtidigt skulle kabelnämnden inte belastas med småärenden.

Utskottet vill påpeka att förslaget om en höjning av undre gränsen för tillståndsplikten från 50 bostäder som bygger på massmediekommitténs förslag till 250 bostäder hänger nära samman med begreppet rundradiosändning enligt radiolagens definition. I uppdraget till den särskilde utredaren som skall göra en översyn av den radiatorättsliga lagstiftningen skall även ingå att överväga hur gränsen mellan tillståndspliktiga och icke tillståndspliktiga trådsändningar lämpligen bör dras. Med hänsyn bl. a. härtill anser sig utskottet inte böra föreslå en ändring av lagförslaget i denna del och

avstyrker alltså motionen i här aktuellt avseende. I fråga om den föreslagna gränsen om 50 bostäder anser utskottet att detta antal bör ses som en allmän riktlinje vid tillståndsprövningen och att kabelnämnden om så är befogat tillämpar bestämmelsen flexibelt. Vad utskottet anfört på denna punkt föranleder en justering i lydelsen av 4 §.

Vad avser motionärernas önskemål om utbyggnaden av kabelnäten vill utskottet erinra om kulturutskottets uttalande att det av rättviseskäl är önskvärt att så många som möjligt kan få del av det programutbud och den information som ny teknik för med sig. I fråga om kabelsändningar kommer dock till en början de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten att vara avgörande för hur många som kan anslutas och i vilka områden kabelnäten byggs ut. Kulturutskottet förutsätter att det i ett senare skede övervägs huruvida en utjämning kan göras mellan olika regioner och landsdelar.

Utskottet instämmer i kulturutskottets bedömning och finner att motionen i denna del är besvarad med vad som anförts.

Vänsterpartiet kommunisterna föreslår i motion 1168 att den nu pågående försöksverksamheten med kabelsändningar skall ske i enlighet med medie- och kulturpolitiska överväganden och inte styras enbart av teknisk utveckling och kommersiella intressen.

Förslagen i propositionen syftar till att göra en utveckling och utvidgning inom kabelsändningsområdet möjlig samt att främja framväxten av mångsidiga lokala sändningar. Genom att tillståndshavare skall ställa en gratiskanal till förfogande för det lokala kabelsändarföretagets egensändning av TV-program garanteras utrymme för ett mångsidigt deltagande. Vidare garanterar systemet att egensändningarna når ut till alla som är anslutna till kabelnäten.

Kulturutskottet uttalar att när ny teknik – såsom satelliter och kabelnät för ljudradio- och TV-sändningar – tas i bruk är det enligt utskottets uppfattning viktigt att de kulturpolitiska målen är vägledande för planering och åtgärder. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att önskemålen i motion 1168 kan anses vara tillgodosedda. Någon särskild framställning till regeringen är alltså inte påkallad.

Förutsättningar för sändningstillstånd

Enligt propositionen kan – som nämnts i det föregående – tillstånd till att vidareända satellitsändningar ges till nätinnehavare och till lokalt kabelsändarföretag. Tillstånd till egensändningar kan däremot endast ges till lokalt kabelsändarföretag. Både nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd att upplåta kanaler åt andra för egensändningar. Upplåtelsen måste avse en hel kanal. För att sända i upplåten kanal krävs inte att vederbörande har tillstånd att bedriva egensändningar.

I propositionen anges vissa krav som måste uppfyllas för att kabelnämnden

skall kunna ge tillstånd för lokal kabelsändning. Den tillståndssökande skall i god tid ha berett dem som berörs av sändningarna tillfälle att framföra sina synpunkter på den avsedda verksamheten. Vederbörande kommun eller kommuner skall dessutom genom nämndens försorg få yttra sig över ansökningarna. Vidare skall kabelnämnden pröva om de sökande kan förväntas fullgöra de ekonomiska förpliktelser som följer med den avsedda verksamheten.

Förslagen om samråd med de boende och prövning av den sökandes ekonomiska förutsättningar bör enligt motionerna 3192 (fp) och 3194 (m) avslås av riksdagen. Motionärerna föreslår också att riksdagen skall avslå förslaget om yttrande från kommun över ansökan om tillstånd. Enligt motion 3192 skall det för tillstånd endast krävas sändningsbevis motsvarande utgivningsbevis för periodisk tidskrift. Sådant sändningsbevis skall kunna ges till svensk medborgare, svenska juridiska personer eller utlänning som har hemvist i Sverige. Därmed skall även nätinnehavare kunna bedriva egen sändning.

De skäl som kulturutskottet anför för att avstyrka förslagen i motionerna 3192 och 3194 kan utskottet ansluta sig till. Det är otvivelaktigt angeläget att de människor, till vilka sändningarna riktas, på ett tidigt stadium blir informerade om vad som planeras och att en dialog om programinnehåll m. m. kan inledas. Det är också viktigt att kabelnämnden och den sökande kan få information om resp. kommuns bedömningar och synpunkter. Den sökandes ekonomiska förutsättningar bör prövas. Då verksamheten innebär ett åtagande på lång sikt bör en prövning ske av den sökandes ekonomiska förutsättningar. Utskottet tillstyrker alltså lagförslaget i propositionen i här aktuella delar.

Kommunernas inflytande över kabelsändningsverksamheten bör enligt motion 3193 (vpk) stärkas i förhållande till vad som föreslås i propositionen. Därför bör det inrättas kabelnämnder inom kommunerna med inflytande över både utbyggnaden av kabelnäten och tillståndsgivningen. Dessa nämnder bör vara sammansatta av kulturintresserade personer. Även de boendes inflytande bör enligt motionärernas mening vara större. Liksom i motion 1168 (vpk) anføres det i motion 3193 att den enskilde måste ha möjlighet att välja om han vill ansluta sig till kabelnätet eller inte.

Vad beträffar önskemålen i motion 3193 delar utskottet kulturutskottets bedömning att de skulle få orimliga konsekvenser för allmänheten och de tillståndssökande i fråga om yttrandefrihet, informationsfrihet, möjlighet till rättvis och likformig bedömning m. m. I vad gäller utbyggnaden av kabelnäten har kommunerna givetvis ett inflytande såsom markägare, byggnadstillståndsgivare m. m. Kulturutskottet erinrar också om att kommunerna kommer att få central betydelse för verksamheten med kabelsändningar genom att de förutsätts ingå i de lokala kabelsändarföretagen. Om viss modern teknik i kabelnäten används kommer individuell anslutning att vara möjlig. I andra fall måste anslutningen bli en fråga för de boendes

organisationer och nätt innehavarna. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 3193 i nu berörd del.

Som nämnts i det föregående skall varje tillstånd omfatta ett visst område, normalt högst en kommun. Kabelnämnden bör dock kunna besluta att sändningstillstånd skall kunna omfatta flera kommuner eller delar av dem om särskilda skäl ger anledning till det. I motionerna 3192 och 3194 yrkas att riksdagen skall avslå den föreslagna begränsningen av tillståndsområdet. Enligt den sist nämnda motionen ökar möjligheterna till bärkraftiga lokala kanaler om samarbete över kommungränserna tillåts.

I propositionen framhålls att det är angeläget att de områden som omfattas av tillstånd inte blir större än att egensändningarna kan behålla sin lokala karaktär. Det kan dock ibland vara lämpligt att låta flera kommuner eller delar av kommuner som ingår i ett näringsgeografiskt sammanhängande område bilda ett tillståndsområde. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionerna i här aktuell del.

Ett tillstånd till lokal kabelsändning bör enligt propositionen få meddelas för högst tre år. Svårigheten att förutse utvecklingen inom området gör att det enligt föredragande statsrådets mening inte framstår som lämpligt att nu föreslå en längre period.

Tillstånden bör enligt motion 3194 (m) inte tidsbegränsas. Upprepade ansökningar med så korta mellanrum som tre år innebär enligt motionärernas mening en risk för "frivillig censur" hos de sökande.

Enligt utskottets mening kan en så förhållandevis kort tillståndstid som tre år diskuteras bl. a. med hänsyn till de stora investeringar som krävs för kabelsändningar. Utskottet räknar därför med att tillstånden normalt kommer att förlängas och att kabelnämnden när erfarenheter av kabelverksamheten vunnits prövar om det är lämpligt med längre tillståndsperioder.

Utskottet anser sig inte ha skäl att nu förorda att förslaget i propositionen frångås och avstyrker därför motion 3194 i den aktuella delen.

Finansiering m. m.

Beträffande *reklam* i satellitsändningar föreslås i propositionen att kabelnämnden skall kunna förbjuda vidaresändning av en programkanal om det i denna under längre tid och i betydande omfattning förekommit sådan kommersiell reklam som måste anses riktad särskilt till svenska konsumenter. I egensändningar skall enligt propositionens förslag reklam inte alls tillåtas. Inte heller s. k. sponsrade program skall få förekomma i egensändningar.

Förslaget om förbud mot reklam riktad till svenska konsumenter i satellitsändningar bör enligt motionerna 3192 (fp), 3194 (m) och 3195 (c) avslås. Som skäl anføres bl. a. att reglerna kommer att bli svåra att tillämpa och att svenska företag kommer att missgynnas till förmån för utländska konkurrenter. Reklam skall enligt motionerna 3192 och 3194 även få

förekomma i egensändningar. Som främsta motiv anförs att det annars blir svårt att finansiera lokala program. Av samma skäl föreslås i motion 3195 att försöksverksamhet på högst åtta orter och under höst två år skall få bedrivas med kommersiell finansiering av lokala kabelsändarföretags egensändningar eller egensändningar i upplåtna kanaler.

I motion 3193 (vpk) godtas de i propositionen framlagda förslagen om reklamförbud. Enligt motionen bör emellertid riksdagen ge regeringen till känna att reklam-TV är oförenligt med de kulturpolitiska målen. När det gäller finansieringen av de lokala programmen anförs i motionen att ordentliga resurser bör avsättas för lokal produktion. Vidare bör enligt motionen intresset för lokal produktion inventeras och stöd till sådan lämnas t. ex. i form av uppbyggnad av videoverkstäder, anordnande av särskilda studiedagar i skolor och fritidshem samt samarbete med studieförbunden. Även detta anser motionärerna att riksdagen bör ge regeringen till känna.

Beträffande frågan om finansieringen av lokala kabelsändningar delar utskottet föredragande statsråds uppfattning att de lokala sändningarna i första hand bör finansieras genom abonnemangsavgifter och genom ekonomiska åtaganden från de organisationer m. m. som svarar för programmen. Utskottet ser även positivt på förslaget att kabelnämnden skall ges vissa möjligheter att stödja lokal programverksamhet.

Beträffande satellitsändningar är det enligt utskottets mening inte möjligt att helt förbjuda kommersiell reklam. Vissa restriktiva bestämmelser kan dock vara befogade. Utskottet är därför inte berett att tillstyrka motionerna 3192, 3194 och 3195 i aktuella delar.

Däremot bör reklamfinansiering eller s. k. sponsrade program inte tillåtas i egensändningar. Det finns således enligt utskottets uppfattning inte anledning att när det gäller egensändningarna frångå den hittillsvarande ståndpunkten att kommersiell reklam i princip inte bör förekomma i radio och TV. Motionerna 3192, 3194 och 3195 avstyrks således även i dessa delar.

Utskottet avser att ta ställning till den närmare utformningen av reglerna om förbud mot reklam och s. k. sponsrade program i samband med utskottets fortsatta behandling av ansvarsfrågorna.

Det bör i sammanhanget erinras om att regeringen tillkallat en särskild utredare med uppgift att ta fram underlag för en bedömning av effekterna av reklam i radio och TV för ekonomin i andra medier och reklamintäksberoende verksamheter samt för förhållanden i näringslivet.

Beträffande de i vpk-motionen anförda synpunkterna på finansiering och stöd till lokala program hänvisar utskottet i övrigt till vad kulturutskottet anfört i denna fråga (s. 56). Utskottet anser inte heller att det finns behov av att riksdagen gör något sådant uttalande om reklam i radio och TV som begärts i motionen. Den avstyrks således i nu aktuell del.

I propositionen föreslås att *egensändningar, satellitsändningar eller sändningar från Sveriges Radio inte skall få förekomma* i samma kanal. Inte heller får ett lokalt kabelsändarföretag och den som har fått sändningsrätt genom

upplåtelse bedriva sändningar i samma kanal. Detsamma gäller för egensändningar i olika upplåtna kanaler. Det skall vidare inte vara tillåtet att i egensändning vidareända radiodistribuerade program som samtidigt vidare-sänds i en eller flera andra kommuner. Syftet med nämnda regler är enligt propositionen att värna om egensändningarnas lokala karaktär.

I motionerna 3192 (fp) och 3194 (m) föreslås att s. k. blandade program skall tillåtas i egensändningar. Enligt motionärerna bör det därigenom bli lättare att finansiera och bygga upp ett slagkraftigt lokalt programutbud. Motionärerna i folkpartimotionen anser emellertid inte att blandade program skall få förekomma i de kanaler som ställs till förfogande för Sveriges Radios program. Även enligt motion 3195 (c) bör blandade program tillåtas i egensändningar, dock endast i den utsträckning kabelnämnden bestämmer. Enligt motionerna 3192 och 3195 bör det i egensändningar även vara möjligt att sända centralt distribuerade program samtidigt i flera kommuner, med hänsyn till att den lokala programproduktionen behöver stöd för att kunna utvecklas.

De föreslagna reglerna har som framgått till syfte att skydda och befästa sändningarnas lokala karaktär. Reglerna underlättar vidare för den enskilde att få kunskap om vem som svarar för programmen i en viss kanal. Utskottet anser att det åtminstone i nuvarande utvecklingsskede på kabel-TV-området är motiverat med regler av detta slag. Utskottet tillstyrker därför propositionens förslag. Som tidigare framhållits är det emellertid svårt att förutse den kommande utvecklingen av kabelsändningsverksamheten och utbyggnaden av kabelnätet. Det är därför nödvändigt att mycket noga följa utvecklingen av den lokala programverksamheten. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 3192, 3194 och 3195 i nu aktuella delar.

Riksdagen bör enligt motion 3195 (c) uttala att det är angeläget att de problem med *teknisk standardisering* som är förknippade med utbyggnaden av kabelnätet snarast måste lösas.

I proposition 1984/85:158 om vissa telefrågor har regeringen uttalat att den tekniska standardiseringen av kabel-TV-näten bör, med hänsyn till kostnaderna och osäkerheten om nätens roll i det framtida telenätet, tills vidare ske på frivillighetens grund. Mot detta uttalande har trafikutskottet i sitt betänkande TU 1984/85:28 inte haft något att erinra. Med hänsyn härtill anser utskottet inte att det finns anledning för riksdagen att göra något uttalande i enlighet med motionens begäran. Motion 3195 avstyrks således i denna del.

I motion 3195 (c) yrkas vidare att riksdagen skall uttala att *anslutningsavgifterna* bör vara så lika som möjligt i de kabelnät som kan erbjuda likvärdiga tjänster.

Massmediekommittén har inte ansett det möjligt att redan nu skapa ett system med geografisk rättvisa och utjämning. Om det visar sig att televerket kommer att få svara för den övervägande delen av utbyggnaden av ortsnäten kan det enligt kommitténs mening finnas skäl att på nytt ta upp frågan om en

genomförd kostnadsutjämning över landet. Utskottet delar kommitténs bedömning och avstyrker med hänsyn härtill motion 3195 i denna del.

Utskottets ställningstagande innebär ett *uppskov* till 1985/86 års riksmöte med behandlingen av motion 399, av proposition 1984/85:208 jämte följdmotionerna 3221 och 3222 och av de delar av proposition 1984/85:199 som rör 20–22 §§, 24 §, 27–29 §§ och 32–34 §§ i förslaget till lag om lokala kabelsändningar. Härav följer att 35 § måste ändras. Även motionerna 3192, 3193, 3194 och 3195 i motsvarande delar bör behandlas under hösten. Utskottet tillstyrker i övrigt förslaget till lag om lokala kabelsändningar med de ändringar i 4 § som framgår av bilaga 1 samt avstyrker motion 3192 i motsvarande delar. Utskottet tillstyrker vidare förslaget till lag om ändring i radiolagen (1966:755). Beträffande förslagen till lag om ändring i närradiolagen (1982:459) och lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning har utskottet ingen annan erinran än om att dagen för ikraftträdandet bör bestämmas till den 1 oktober 1985.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *koncessionssystem*

att riksdagen antar det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 3 §, 4 § första punkten och 6 § samt förklarar motionerna 1984/85:914 yrkande 1, 1984/85:2705 yrkande 1, 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkande 9 i ifrågavarande del besvarade med vad utskottet anfört,

2. beträffande *storlek på kabelnät för vilka tillstånd inte skall krävas*
att riksdagen med anledning av det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 4 § andra punkten och med avslag på motion 1984/85:3195 yrkande 3 antar det som utskottets förslag betecknade lagförslaget (bilaga 1),

3. beträffande *kabelnätens täckningsgrad*

att riksdagen förklarar motion 1984/85:3195 yrkande 2 i ifrågavarande del besvarad med vad utskottet anfört,

4. beträffande *medie- och kulturpolitiska aspekter på kabelsändningsverksamhet*

att riksdagen avslår motion 1984/85:1168,

5. beträffande *vissa villkor för sändningstillstånd*

att riksdagen

a) antar det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 12, 13 och 14 §§,

- b) avslår motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkandena 6 och 7,
6. beträffande *regelsystemet för kabel-TV*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3193 yrkande 1 i ifrågavarande del,
7. beträffande *sändningsstillståndens geografiska omfattning*
att riksdagen med avslag på motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkande 8 antar det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 5 §,
8. beträffande *sändningsstillståndets tidsperiod*
att riksdagen med avslag på motion 1984/85:3194 yrkande 3 antar det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 17 §,
9. beträffande *reklam i satellitsändningar*
att riksdagen avslår motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del, 1984/85:3194 yrkande 4 i ifrågavarande del och 1984/85:3195 yrkande 5,
10. beträffande *reklam i egensändningar*
att riksdagen avslår motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del, 1984/85:3194 yrkande 4 i ifrågavarande del och 1984/85:3195 yrkande 6,
11. beträffande *reklam samt stöd till lokal programproduktion*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3193 yrkandena 2 och 3,
12. beträffande *förbud mot sändning av satellit- och egensändningar i samma kanal*
att riksdagen med avslag på motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del, 1984/85:3194 yrkande 5 och 1984/85:3195 yrkande 4 antar det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 15 §,
13. beträffande *teknisk standardisering*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3195 yrkande 2 i ifrågavarande del,
14. beträffande *anslutningsavgifter*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3195 yrkande 2 i ifrågavarande del,
15. beträffande *förslag till lag om lokala kabelsändningar*
att riksdagen med anledning av proposition 1984/85:199 och med avslag på motion 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del antar förslag till lag om lokala kabelsändningar av lydelse som framgår av utskottets förslag i bilaga 1 i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet hemställt under momenten 1, 2, 5, 7, 8 och 12.

16. *beträffande ändring i radiolagen*

att riksdagen med avslag på motion 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågasvarande del antar det i proposition 1984/85:199 framlagda lagförslaget (bilaga 2),

17. *beträffande lagförslagen i övrigt*

att riksdagen antar i proposition 1984/85:199 framlagda förslag till lag om ändring i närradiolagen (1982:459) och lag om ändring i lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning med den ändringen beträffande ikraftträdandetidpunkten att lagarna träder i kraft den 1 oktober 1985 (bilaga 2).

Stockholm den 29 maj 1985

På konstitutionsutskottets vägnar

OLLE SVENSSON

Närvarande: Olle Svensson (s), Yngve Nyquist (s), Bertil Fiskesjö (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Hans Nyhage (m), Kurt Ove Johansson (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Sven-Erik Nordin (c), Karin Ahrland (fp), Ingvar Björk (s), Ove Eriksson (m), Gunnar Nilsson i Eslöv (s), Ove Karlsson (s), Axel Wennerholm (m) och Maj Kempe (vpk).

Reservationer

1. Storlek på kabelnät för vilka tillstånd inte skall krävas (mom. 2)

Sven-Erik Nordin och Bertil Fiskesjö (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "Utskottet vill" och på s. 14 slutar med "av 4 §" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan i allt väsentligt instämma i vad motionärerna anför. Det är viktigt att lagstiftningen utformas så att inte onödigtvis vissa tekniska lösningar gynnas. I glesbygd, på småorter och i mindre hyresfastigheter kan det vara en fördel att få pröva lokala lösningar i avvaktan på anslutning till ett framtida större kabelnät. Av denna anledning, och med tanke på att kabelnämnden inte bör belastas med småärenden, bör gränsen på krav på tillstånd höjas till 250 anslutna bostäder.

dels att utskottet under moment 2 bort hemställa

2. *beträffande storlek på kabelnät för vilka tillstånd inte skall krävas*

att riksdagen med anledning av det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 4 § andra punkten och med bifall till motion 1984/85:3195 yrkande 3 antar 4 § lagförslaget med ändringen att punkt 2 skall ha följande lydelse:

2. sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än tvåhundrafemtio bostäder.

2. Medie- och kulturpolitiska aspekter på kabelsändningsverksamhet (mom. 4)

Maj Kempe (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Förslagen i" och slutar med "inte påkallad" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill – liksom motionärerna – understryka att kabel-TV och satellit-TV är massmedier av stor betydelse för vår demokrati och nationella kultur. Den snabba tekniska utvecklingen i fråga om överföring av radio- och TV-program aktualiserar frågan om en demokratisk mediepolitik. I propositionen saknas ett helhetsperspektiv på denna fråga. Även om förslagen i propositionen syftar till att främja framväxten av lokala sändningar finns det stor risk för att mediepolitiken huvudsakligen kommer att styras av industripolitiska hänsyn och multinationella bolags intressen.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att målsättningen vad gäller kabelutbyggnaden för samhällets del måste vara att användningen av nya tekniken inte får bli ett hot mot demokratin och mot vår kulturella identitet. Vad utskottet här anfört med anledning av motion 1984/85:1168 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet under moment 4 bort hemställa

4. beträffande *medie- och kulturpolitiska aspekter på kabelsändningsverksamhet*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:1168 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Vissa villkor för tillståndsgivning (mom. 5)

Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Karin Ahrland (fp), Ove Eriksson (m) och Axel Wennerholm (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "De skäl" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, liksom motionärerna, att de krav som uppställs i propositionen för att sändningstillstånd skall ges är omotiverade. Lagförslaget i här aktuell del avstyrks alltså.

dels att utskottet under moment 5 bort hemställa

5. beträffande *vissa villkor för sändningstillstånd*

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkandena 6 och 7 avslår det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 12, 13 och 14 §§.

4. Regelsystemet för kabel-TV (mom. 6)

Maj Kempe (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Vad beträffar" och på s. 16 slutar med "berörd del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att de boende och kommunerna bör få ett reellt inflytande över kabelsändningsverksamheten. I kommunerna bör insättas lokala kabelnämnder med vetorätt beträffande kabelutbyggnad och kabelsändningar. Vidare bör det självfallet finnas en möjlighet för hyresgästerna att motsätta sig en kabelutbyggnad som berör deras fastighet. Vad utskottet här anfört med anledning av motion 3193 i här aktuell del bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet under moment 6 bort hemställa

6. beträffande *regelsystemet för kabel-TV*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:3193 yrkande 1 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Sändningstillståndens geografiska omfattning (mom. 7)

Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Karin Ahrland (fp), Ove Eriksson (m) och Axel Wennerholm (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "I propositionen" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

De skäl som anförs i propositionen för att tillstånd för kabelsändning bör begränsas till en kommun är enligt utskottets mening inte övertygande. Det blir otvivelaktigt lättare att få till stånd bärkraftiga lokala kanaler om hinder grundade på geografiska gränser inte uppställs. Ifrågavarande motionsyrkanden tillstyrks alltså.

dels att utskottet under moment 7 bort hemställa

7. beträffande *sändningstillståndens geografiska omfattning*

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkande 8 avslår det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 5 §.

6. Sändningstillståndens tidsperiod (mom. 8)

Hans Nyhage, Gunnar Biörck i Värmdö, Ove Eriksson och Axel Wennerholm (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "aktuella delen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom motionärerna att förslaget i propositionen att

sändningstillstånd endast skall kunna ges för tre år inte kan accepteras. Det finns onekligen en risk för att tillståndshavarna kommer ålägga sig en själv censur för att försäkra sig om att ånyo erhålla tillstånd. Även med hänsyn till de stora investeringar som krävs för kabelsändningar bör tillstånd ges för en längre tidsperiod. Motion 3194 i aktuell del tillstyrks alltså.

dels att utskottet under moment 8 bort hemställa

8. beträffande *sändningstillståndens tidsperiod*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:3194 yrkande 3 avslår det i proposition 1984/85:199 framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar såvitt avser 17 §.

7. Reklam i satellitsändningar (mom. 9)

Bertil Fiskesjö (c), Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Sven-Erik Nordin (c), Karin Ahrlund (fp), Ove Eriksson (m) och Axel Wennerholm (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "Beträffande frågan" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att inga hinder bör uppställas för vidare sändning av satellitsända program som innehåller reklam. Enligt utskottets uppfattning är nämligen risken betydande för att tillämpningen av den i propositionen föreslagna bestämmelsen om förbud mot reklam som särskilt riktar sig till svenska konsumenterna kommer att innebära avsevärda avgränsningsproblem. En sådan bestämmelse lämnar också visst utrymme för godtycke. Till detta kommer att det föreslagna reklamförbudet kommer att missgynna svenska företag. De ändringar i propositionens förslag till lag om lokala kabelsändningar som föranleds av utskottets ställningstagande i denna del avser utskottet att återkomma till i samband med den översyn av ansvarighetsreglerna som utskottet avser att företa till hösten. Med det anförda är enligt utskottets mening motionerna 3192, 3194 och 3195 i nu aktuella delar tillgodosedda.

dels att utskottet under moment 9 bort hemställa

9. beträffande *reklam i satellitsändningar*

att riksdagen med anledning av motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågasvarande del, 1984/85:3194 yrkande 4 i ifrågasvarande del och 1984/85:3195 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

8. Reklam i egensändningar (mom. 10)

Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Karin Ahrland (fp), Ove Eriksson (m) och Axel Wennerholm (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "Däremot bör" och slutar med "av ansvarighetsfrågorna" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförts i motionerna 3192 och 3194 att reklam och s. k. sponsrade program bör tillåtas i egensändningar. Med hänsyn till att det är dyrbart att framställa TV-program torde enligt utskottets mening reklamintäkter vara en förutsättning för att lokal TV-produktion i större omfattning skall kunna komma till stånd. Utan reklamintäkter kommer således möjligheterna att på lokal nivå skapa kvalitativ och regelbunden produktion att bli mycket begränsade. De ändringar i propositionens lagförslag som utskottets ställningstagande medför återkommer utskottet till i samband med den nämnda översynen av ansvarighetsreglerna.

Med hänsyn till det anförda är motionerna 3192 och 3194 i nu aktuella delar enligt utskottets mening tillgodosedda. Motion 3195 avstyrks.

dels att utskottet under moment 10 bort hemställa

10. beträffande reklam i egensändningar

att riksdagen med anledning av motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkande 4 i ifrågavarande del samt med avslag på motion 1984/85:3195 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført.

9. Reklam i egensändningar (mom. 10)

Bertil Fiskesjö och Sven-Erik Nordin (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Däremot bör" och slutar med "av ansvarighetsfrågorna" bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets mening angeläget att den lokala programproduktionen får sådana förutsättningar ur ekonomisk synvinkel att den verkligen kommer till stånd. Förutsättningarna att finansiera den med tillskott från kommuner och föreningsliv eller genom abonnemangsvgifter är begränsade. Mot denna bakgrund bör möjligheten att finansiera lokal kabel-TV-verksamhet genom reklam prövas. I enlighet med vad som anføres i motion 3195 bör kabelnämnden bemyndigas att medge försök med reklamfinansiering på högst åtta orter och under en tid av högst två år. Dessa försök bör utvärderas noga bl. a. med avseende på den inverkan reklamfinansieringen kan ha på pressen på orten. Försöken bör vara upplagda på ett sådant sätt att samtliga tidningar på orten skall ha erbjudits medverka i kabel-TV med reklam. De föreslagna reglerna kan lämpligen tas in som en punkt i övergångsbestämmelserna. Med detta förslag har utskottet inte slutgiltigt accepterat reklam som finansieringskälla. Resultaten från en försöksverk-

samhet av det slag utskottet förordat kommer att utgöra ett värdefullt underlag vid ett slutligt ställningstagande till frågan huruvida reklamfinansiering av egensändningar skall tillåtas.

De ändringar i propositionens lagförslag som utskottets ställningstagande medför återkommer utskottet till i samband med den nämnda översynen av ansvarighetsreglerna.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion 3195 i förevarande del. Motionerna 3192 och 3194 är enligt utskottet i viss mån tillgodosedda med det anförda.

dels att utskottet under moment 10 bort hemställa

10. beträffande *reklam i egensändningar*

att riksdagen med anledning av motion 1984/85:3195 yrkande 6 samt med avslag på motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkande 4 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført om försöksverksamhet med reklam i TV.

10. Reklam samt stöd till lokal programproduktion (mom. 11)

Maj Kempe (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Beträffande de" och som slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Såsom framhållits i motion 3193 är det väsentligt att den lokala programproduktionen får tillräckliga resurser. Detta är nödvändigt för att motverka de krafter som hävdar att reklamfinansiering är en förutsättning för lokal produktion. Enligt utskottets mening bör intresset för lokal produktion inventeras och, i den mån det är förenligt med de kulturpolitiska målen, åtgärder vidtas för att underlätta produktionen. Det är vidare viktigt att det lokala kabelsändarforetaget samverkar med t. ex. existerande medieverkstäder, skolor, studieförbund m. fl. I detta sammanhang kan erinras om att kulturutskottet i betänkandet KrU 1984/85:13 har behandlat frågor om medieundervisning i skolan, medieverkstäder m. m.

Utskottet delar även uppfattningen i motionen att riksdagen bör uttala att reklam-TV är oförenligt med de kulturpolitiska målen. Med det anförda tillstyrker utskottet motion 3193 i förevarande del.

dels att utskottet under moment 11 bort hemställa

11. beträffande *Reklam samt stöd till lokal programproduktion*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:3193 yrkandena 2 och 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført.

11. Förbud mot sändning av satellit- och egensändningar i samma kanal (mom. 12)

Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Karin Ahrland (fp), Ove Eriksson (m) och Axel Wennerholm (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "De föreslagna" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Enligt propositionens förslag skall egensändningar, satellitsändningar eller sändningar från Sveriges Radio inte få blandas i samma kanal. Utskottet kan inte finna att denna begränsning är motiverad. De föreslagna reglerna skulle t. ex. omöjliggöra för ett kabelsändarföretag att ha svensk speakertext till ett utländskt satellitprogram. På många orter kommer det inte att finnas förutsättningar för någon mer omfattande lokal verksamhet. Möjligheterna att skapa ett varierat och attraktivt utbud utökas väsentligt om blandade kanaler tillåts. Vidare bör det enligt utskottets uppfattning vara tillåtet att i flera kabelnät samtidigt sända centralt distribuerade program. Däremot bör de kanaler som upplåts för Sveriges Radios program inte få användas för andra sändningar. Motionerna 3192 och 3194 är med det anförda i allt väsentligt tillgodosedda och motion 3155 i viss mån tillgodosedd.

dels att utskottet under moment 12 bort hemställa

12. beträffande förbud mot sändning av satellit- och egensändningar i samma kanal

att riksdagen med avslag på proposition 1984/85:199 i ifrågavarande del och på motion 1984/85:3195 yrkande 4 med anledning av motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkande 5 antar följande lydelse av 15 § lag om lokala kabelsändningar:

15 §

Satellitsändningar och egensändningar får inte förekomma i en kanal i vilken vidaresändningar enligt 5 § tredje stycket radiolagen (1966:755) förekommer.

12. Förbud mot sändning av satellit- och egensändningar i samma kanal (mom. 12)

Bertil Fiskesjö och Sven-Erik Nordin (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar med "De föreslagna" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att utvecklingen av attraktiva lokala programkanaler måste främjas på olika sätt. Därför bör det vara möjligt att i den lokala programkanalen få vidaresända satellitsändningar och centralt producerade samtidigt sända program. Enligt utskottets uppfattning bör det ankomma på

kabelnämnden att reglera omfattningen av sådana sändningar. Utskottet tillstyrker således motion 3195 i ifrågavarande del. Motionerna 3192 och 3194 är enligt utskottets mening med det anförda i viss mån tillgodosedda.

dels att utskottet under moment 12 bort hemställa

12. beträffande *förbud mot sändning av satellit- och egensändningar i samma kanal*

att riksdagen med anledning av proposition 1984/85:199 i ifrågavarande del, med bifall till motion 1984/85:3195 yrkande 4 och med avslag på motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/1985:3194 yrkande 5 antar regeringens förslag till lydelse av 15 § första stycket och beslutar följande lydelse av 15 § andra stycket lag om lokala kabelsändningar:

Satellitsändningar och vidareända radioprogram som samtidigt riktar sig till kabelnät i flera tillståndsområden får ingå som del av egensändning i den utsträckning kabelnämnden bestämmer.

13. Teknisk standardisering (mom. 13)

Bertil Fiskesjö och Sven-Erik Nordin (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar med "I proposition" och som slutar med "denna del" bort ha följande lydelse: Kabelutbyggnaden sker inte enbart i syfte att möjliggöra kabel-TV-sändningar. Relativt snart kan det också bli aktuellt att via kabelnät erbjuda t. ex. datatjänster direkt till företag och hushåll. Vilka tekniska lösningar som väljs har därför stor betydelse. Som påpekats i motion 3195 råder för närvarande på flera punkter betydande osäkerhet på detta område. Det är enligt utskottets mening angeläget att de tekniska standardiseringsproblem som är förknippade med denna typ av verksamhet snarast kan klaras ut. Tcleverket kan antas få en ledande funktion i detta arbete. Utskottet tillstyrker med det anförda motion 3195 i förevarande del.

dels att utskottet under moment 13 bort hemställa

13. beträffande *teknisk standardisering*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:3195 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

14. Anslutningsavgifter (mom. 14)

Bertil Fiskesjö och Sven-Erik Nordin (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Massmediekommittén har" och som på s. 19 slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det måste eftersträvas att anslutningsavgifterna i möjligaste mån är lika för kabelnät som kan erbjuda likvärdiga tjänster. Utskottet tillstyrker således motion 3195 i nu aktuell del.

dels att utskottet under moment 14 bort hemställa

14. beträffande *anslutningsavgifter*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:3195 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilda yttranden

1. Koncessionssystemet (mom. 1)

Hans Nyhage, Gunnar Biörck i Värmdö, Ove Eriksson och Axel Wennerholm (alla m) anför:

Vår principiella inställning är att en fri etableringsrätt är en förutsättning för verklig yttrandefrihet. Etableringsfriheten bör endast få inskränkas på grund av teknikens begränsningar.

2. Sändningstillståndets tidsperiod (mom. 8)

Karin Ahrland (fp) anför:

I ett inledningsskede kan det vara rimligt att sändningstillstånd endast ges för en period av tre år. Jag menar dock att bl. a. med hänsyn till de stora kostnader som kabelsändningar för med sig är det rimligt att tillstånden i framtiden inte tidsbegränsas.

2 Förslag till Lag om lokala kabelsändningar

Härigenom föreskrivs följande.

Propositionens förslag

Utskottets förslag

Allmänna bestämmelser

1 § I denna lag finns föreskrifter om trådsändningar av radioprogram i lokala rundradiosändningar (lokala kabelsändningar).

2 § I lagen förstås med radiosändning, trådsändning, rundradiosändning och radioprogram detsamma som i radiolagen (1966:755). Vidare förstås med

kabelnät: anläggning för lokala kabelsändningar.

kanal: det genom frekvensangivelse eller på annat därmed jämförligt sätt särskilt bestämda utrymme i ett kabelnät som behövs för sändning av radioprogram.

programkanal: det samlade utbud av radioprogram som under en gemensam beteckning sänds i en kanal.

vidaresändning: samtidig och oförändrad återutsändning av en sändning.

satellitsändning: vidaresändning av programkanaler från satelliter i fast trafik.

egensändning: sändning av annat slag än vidaresändning.

3 § Frågor om lokala kabelsändningar prövas av en för hela landet gemensam kabelnämnd. Nämnden skall även utöva tillsyn över verksamheten med lokala kabelsändningar.

4 § För lokala kabelsändningar krävs tillstånd om det inte är fråga om

1. vidaresändningar enligt 5 § tredje stycket radiolagen (1966:755) eller

2. sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än *femtio* bostäder.

4 § För lokala kabelsändningar krävs tillstånd om det inte är fråga om

1. vidaresändningar enligt 5 § tredje stycket radiolagen (1966:755) eller

2. sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än *cirka femtio* bostäder.

5 § Varje tillstånd skall avse ett visst område. Detta område får omfatta högst en kommun.

Om det finns särskilda skäl får kabelnämnden dock besluta att ett tillstånd skall avse två eller flera kommuner eller delar av dem.

6 § Tillstånd kan ges till

1. den som äger eller annars förfogar över ett kabelnät, om denne är svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige (nätinnehavare) och

2. en sådan svensk juridisk person som har bildats för att bedriva lokala kabelsändningar och i vilken ingår företrädare för olika intressen och meningsriktningar inom tillståndsområdet (lokalt kabelsändarföretag).

*Propositionens förslag**Utskottets förslag*

7 § Tillstånd att bedriva lokala kabelsändningar får avse satellitsändningar och egensändningar.

8 § Nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd till satellitsändningar.

Lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd till egensändningar.

9 § Nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd att upplåta kanaler åt andra för egensändningar.

10 § Nätinnehavare som har fått tillstånd är skyldig att kostnadsfritt tillhandahålla en kanal i kabelnätet för lokalt kabelsändarföretags egensändningar av televisionsprogram.

Om det i ett kabelnät eller i någon del av det finns endast ett litet antal kanaler, får kabelnämnden medge undantag från skyldigheten enligt första stycket. Ett sådant undantag gäller intill dess ytterligare en kanal kan utnyttjas i nätet.

11 § Den, som har fått tillstånd till satellitsändningar eller till upplåtelse av kanaler, är skyldig att se till att de boende i fastigheter som ansluts till kabelnätet på ett tillfredsställande sätt kan ta emot radioprogram som sänds med stöd av 5 § första stycket radiolagen (1966:755) och som vid tillståndspe-riodens början är avsedda att tas emot inom tillståndsområdet.

Om skyldighet att tillgodose mottagning av ytterligare radioprogram kan komma i fråga vid omprövning av tillståndet, skall sökanden alltid vara förbehållen rätt att själv för televisionssändningar förfoga över minst två kanaler i kabelnätet eller, om endast en kanal återstår, denna.

12 § Tillstånd får ges endast om sökanden kan förväntas fullgöra de ekonomiska förpliktelser som följer med den avsedda verksamheten.

13 § Tillstånd till satellitsändningar eller till upplåtelse av kanaler får ges endast om sökanden i god tid har berett dem som berörs av sändningarna tillfälle att framföra sina synpunkter på den avsedda verksamheten.

14 § Innan tillstånd till satellitsändningar eller till upplåtelse av kanaler meddelas skall kabelnämnden bereda den eller de kommuner, inom vilka sändningarna avses äga rum, tillfälle att yttra sig.

15 § Satellitsändningar och egensändningar får inte förekomma i samma kanal eller i en kanal i vilken vidare-sändningar enligt 5 § tredje stycket radiolagen (1966:755) förekommer. Ett lokalt kabelsändarföretag och envar som har fått sändningsrätt genom upplåtelse skall bedriva sina egensändningar i särskilda kanaler.

Egensändningar inom ett tillståndsområde får inte innehålla vidare-sända radioprogram som vid samma tillfälle vidare-sänds inom ett annat tillstånds-område utanför kommunen eller det större tillståndsområde som kabel-nämnden kan ha fastställt.

16 § Inom en kommun eller det större tillståndsområde som kabelnämnden kan ha fastställt får viss del av överföringen ske genom radiosändning.

*Propositionens förslag**Utskottets förslag*

17 § Ett tillstånd får meddelas för högst tre år.

18 § För lokala kabelsändningar gäller inte 6 och 7 §§ radiolagen (1966:755).

Satellitsändningar

19 § Tillstånd till satellitsändningar innebär rätt till vidareändning av programkanaler från satelliterna.

Tillståndshavaren skall hålla kabelnämnden underrättad om vilka programkanaler han vidareänder.

20 § *Tillståndet till satellitsändningar får återkallas, om tillståndshavaren* 20 §*

1. inte längre uppfyller kraven enligt 6 § 1 eller 2 eller

2. har brutit mot föreskrifterna i 10 §, 11 § första stycket eller 15 § första stycket.

21 § *Kabelnämnden får förbjuda vidareändning av en programkanal från satellit för en tid av högst ett år, om* 21 §*

1. det i programkanalen vid ett flertal tillfällen har förekommit program eller programinslag som innefattar hot mot eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung eller trosbekännelse eller som innehåller en skildring av sexuellt våld eller tvång eller grovt våld mot människor eller djur,

2. programkanalen har varit ensidigt inriktad på våldsskildringar eller pornografiska program eller

3. det i programkanalen under en längre tid och i betydande omfattning har förekommit sådan kommersiell reklam som måste anses riktad särskilt till svenska konsumenter.

Det sagda gäller dock endast om kabelnämnden med hänsyn till överträdelsearten och programkanalens karaktär och inriktning finner att ett förbud för programkanalen är godtagbart från yttrandefrihets- och informationsfrihetssynpunkt.

* Inget stadgande under detta paragrafnummer.

Propositionens förslag

Utskottets förslag

22 § Kabelnämnden skall, i den utsträckning som behövs för efterhandsgranskning av programkanaler från satelliter som vidareändas i landet, se till att programkanalerna speglas in och att inspelningarna bevaras.

22 §*

Egensändningar av lokala kabelsändarföretag

23 § Tillstånd att bedriva egensändningar innebär även rätt att ställa sändningstid till förfogande för annan.

Varje lokalt kabelsändarföretag skall vid utövandet av sin sändningsrätt sträva efter vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet.

Företaget skall hålla kabelnämnden underrättad om i vilka kanaler det avser att bedriva egensändningar.

24 § Tillståndet att bedriva egensändningar får återkallas, om det lokala kabelsändarföretaget

24 §*

1. inte längre uppfyller kraven enligt 6 § 2,

2. har brutit mot 15 §,

3. har bedrivit sändningar utan att behörig programutgivare funnits,

4. har sänt program som innehållit en skildring av sexuellt våld eller tvång eller en nergående eller utdragen skildring av grovt våld mot människor eller djur, om inte sändningen har varit försvarlig med hänsyn till syftet och sammanhanget samt omständigheterna i övrigt,

5. har sänt pornografiska program,

6. har medgett kommersiell reklam eller gjort reklam för egen kommersiell verksamhet i sändningarna eller

7. har sänt program eller programinslag, om pengar eller annan egendom har ställts till förfogande på villkor att programmet eller inslaget sänds.

Tillståndet får också återkallas, om företaget har sänt ett program som i en lagakraftägande dom har befunnits innefatta yttrandefrihetsbrott och som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten i lokala kabelsänd-

* Inget stadgande under detta paragrafnummer.

*Propositionens förslag**Utskottets förslag*

ningar. Innan en sådan dom har vunnit laga kraft får tillståndet återkallas interimistiskt.

Egensändningar i upplåtna kanaler

25 § Tillstånd till upplåtelse av kanaler i ett kabelnät innebär rätt för tillståndshavaren att genom avtal medge annan att ensam bedriva egensändningar i en kanal. Medgivandets verkan förfaller om det tillstånd som enligt 9 § meddelats för upplåtaren upphör att gälla.

Medgivande att bedriva egensändningar får ges endast till svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige.

Tillståndshavaren skall hålla kabelnämnden underrättad om hur många kanaler som han upplåter och till vem upplåtelse sker:

26 § Upplåtelse av kanal bör ske genom skriftligt avtal.

Tillståndshavaren får i fråga om sändningarnas innehåll inte föreskriva annat än att detta skall vara förenligt med gällande lagstiftning.

27 § *Kabelnämnden får besluta att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna, om han*

1. inte längre uppfyller kraven enligt 25 § andra stycket,

2. har brutit mot 15 §,

3. har bedrivit sändningar utan att behörig programutgivare funnits,

4. har sänt program som innehållit en skildring av sexuellt våld eller tvång eller en närgången eller utdragen skildring av grovt våld mot människor eller djur, om inte sändningen har varit försvarlig med hänsyn till syftet och sammanhanget samt omständigheterna i övrigt,

5. har sänt pronografiska program,

6. har medgett kommersiell reklam eller gjort reklam för egen kommersiell verksamhet i sändningarna eller

7. har sänt program eller programinslag, om pengar eller annan egendom har ställts till förfogande på villkor att programmet eller inslaget sänds.

Beslut att sändningarna skall upphöra får också fattas om den som

27 §*

* Inget stadgande under detta paragrafnummer.

Propositionens förslag

Utskottets förslag

bedriver dessa har sänt ett program som i en lagakraftig dom har befunnits innefatta yttrandefrihetsbrott och som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten i lokala kabelsändningar. Innan en sådan dom har vunnit laga kraft får kabelnämnden interimistiskt besluta att sändningarna skall upphöra.

Beslut enligt första stycket 2-7 och andra stycket får avse en tid om högst ett år.

28 § Om beslut enligt 27 § har meddelats skall tillståndshavaren genast se till att egensändningarna upphör. Tillståndshavaren får under tid som bestämts enligt nämnda paragraf ej medge att sändningarna återupptas.

28 §*

29 § Tillstånd att upplåta kanaler för egensändningar får återkallas, om tillståndshavaren

29 §*

1. inte längre uppfyller kraven enligt 6 § 1 eller 2 eller

2. har brutit mot 10 §, 11 § första stycket eller 28 §,

3. har brutit mot 25 § första stycket genom att medge flera sändningsrätt i samma kanal.

Avslutande bestämmelser

30 § Kabelnämndens ordförande och vice ordförande skall vara lagfarna och erfarna i domarvärv.

31 § Om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar gäller särskilda bestämmelser.

32 § Kabelnämnden får återkalla ett tillstånd enligt denna lag, om tillståndshavaren inte betalar avgift i ärende om lokala kabelsändningar inom föreskriven tid och tillståndshavaren förelagts att betala avgiften vid påföljd att tillståndet annars kan återkallas.

32 §*

* Inget stadgande under detta paragrafnummer.

*Propositionens förslag**Utskottets förslag*

33 § När ett tillstånd enligt denna lag återkallas får kabelnämnden bestämman en tid om högst ett år inom vilken nytt tillstånd inte kan ges.

33 §*

34 § Den som bedriver egensändningar skall på uppmaning av kabelnämnden tillstålla nämnden sådan inspelning som avses i lagen (1985:000) — — —. Om han inte rättar sig efter en sådan uppmaning kan nämnden förelägga vite.

34 §*

35 § Kabelnämndens beslut enligt 5, 6, 8 och 9 §§, 10 § andra stycket, 17, 20, 21, 24, 27, 29, 32 och 33 §§ får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Andra beslut enligt denna lag får ej överklagas.

35 § Kabelnämndens beslut enligt 5, 6, 8 och 9 §§, 10 § andra stycket och 17 § får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Andra beslut enligt denna lag får ej överklagas.

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

2. Tillstånd enligt lagen får inte ges för tid under vilken sökanden bedriver sändningar med stöd av lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning. Den som bedriver sådana sändningar får ej heller medverka i ett lokalt kabelsändarföretags egensändningar eller själv bedriva egensändningar i upplåtta kanaler.

3. Sammanslutning som bedriver sändningar, för vilka bestämmelserna i lagen (1978:479) om försöksverksamhet med närradio gäller, får inte samtidigt medverka i ett lokalt kabelsändarföretags egensändningar eller bedriva egensändningar i upplåtta kanaler.

* Inget stadgande under detta paragrafnummer.

Regeringens lagförslag

Bilaga 2

1 Förslag till

Lag om ändring i radiolagen (1966: 755)

Härigenom föreskrivs att 5 § radiolagen (1966: 755)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

De företag som regeringen bestämmer (programföretag) ha rätt att sända radioprogram i rundradiosändning från sändare här i landet.

Varje programföretag avgör ensamt vilka radioprogram som skola förekomma i rundradiosändning som företaget anordnar. Härvid skall programföretaget iakttaga bestämmelserna i 6 § och 7 § andra stycket.

Radioprogram i rundradiosändning som har upptagits trådlöst på centralantennanläggning får utan särskilt tillstånd sändas vidare till mottagare inom fastighet som är ansluten till anläggningen.

Om rätt att sända *program* i vissa lokala rundradiosändningar finns särskilda föreskrifter i närradiolagen (1982: 459).

Om rätt att sända *ljudradioprogram* i vissa lokala rundradiosändningar från *radiosändare* finns särskilda föreskrifter i närradiolagen (1982: 459).

Om rätt att sända radiotidningar finns föreskrifter i lagen (1981: 508) om radiotidningar.

Om rätt till rundradiosändning från trådsändare av sådana radioprogram som har tagits emot från en satellit i fast trafik finns föreskrifter i lagen (1984: 115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning.

Om rätt att sända program i lokala rundradiosändningar från trådsändare finns särskilda föreskrifter i lagen (1985:000) om lokala kabelsändningar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

3 Förslag till Lag om ändring i närradiolagen (1982:459)

Härigenom föreskrivs att punkt 3 i övergångsbestämmelserna till närradiolagen (1982:459) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

3.¹ Sådana försök med trådsändningar av televisionsprogram, som pågår vid utgången av juni 1982, får äga rum även därefter, dock längst till utgången av *år 1985*.

För dessa sändningar skall de äldre bestämmelserna gälla.

Föreslagen lydelse

3. Sådana försök med trådsändningar av televisionsprogram, som pågår vid utgången av juni 1982, får äga rum även därefter, dock längst till utgången av *mars 1986*.

Denna lag träder i kraft fyra veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.*

4 Förslag till Lag om ändring i lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning

Härigenom föreskrivs att övergångsbestämmelserna till lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag träder i kraft den 15 april 1984. Lagen gäller till utgången av *år 1985*.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 15 april 1984. Lagen gäller till utgången av *mars 1986*. *Tillstånd enligt 2 § får dock inte meddelas efter utgången av år 1985.*

Denna lag träder i kraft fyra veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.*

¹ Senaste lydelse 1983:1082.

* Ikraftträdandetidpunkt enligt utskottets hemställan under mom. 17.

*Motionärernas lagförslag***1 Förslag till****Lag om ändring i radiolagen (1966: 755)**

Härigenom föreskrivs att 5 § radiolagen (1966: 755)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*5 §²

De företag som regeringen bestämmer (programföretag) ha rätt att sända radioprogram i rundradiosändning från sändare här i landet.

Varje programföretag avgör ensamt vilka radioprogram som skola förekomma i rundradiosändning som företaget anordnar. Härvid skall programföretaget iakttaga bestämmelserna i 6 § och 7 § andra stycket.

Radioprogram i rundradiosändning som har upptagits trådlöst på centralantennanläggning får utan särskilt tillstånd sändas vidare till mottagare inom fastighet som är ansluten till anläggningen.

Om rätt att sända *program* i vissa lokala rundradiosändningar finns särskilda föreskrifter i närradiolagen (1982: 459).

Om rätt att sända *ljudradioprogram* i vissa lokala rundradiosändningar från *radiosändare* finns särskilda föreskrifter i närradiolagen (1982: 459).

Om rätt att sända radiotidningar finns föreskrifter i lagen (1981: 508) om radiotidningar.

Om rätt till rundradiosändning från trådsändare av sådana radioprogram som har tagits emot från en satellit i fast trafik finns föreskrifter i lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning.

Om rätt att sända *program* i rundradiosändningar från trådsändare finns särskilda föreskrifter i lagen (1985:000) om kabelsändningar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Motionärernas lagförslag

2 Förslag till

Lag om kabelsändningar

Härigenom föreskrivs följande.

1 § I denna lag finns föreskrifter om trådsändningar av radioprogram i rundradiosändningar (kabelsändningar).

2 § I lagen förstås med radiosändning, trådsändning, rundradiosändning och radioprogram detsamma som i radiolagen (1966:755). Vidare förstås med

kabelnät: anläggning för lokala kabelsändningar.

kanal: det genom frekvensangivelse eller på annat därmed jämförligt sätt särskilt bestämda utrymme i ett kabelnät som behövs för sändning av radioprogram.

programkanal: det samlade utbud av radioprogram som under en gemensam beteckning sänds i en kanal.

vidaresändning: samtidig och oförändrad återutsändning av en sändning,

satellitsändning: vidaresändning av programkanaler från satelliter i fast trafik.

egensändning: sändning av annat slag än vidaresändning.

3 § *En för hela landet gemensam kabelnämnd prövar ärenden rörande sändningsbevis för egensändningar och satellitsändningar och tillstånd till upplåtelse av kanalutrymme.*

4 § *För satellitsändningar och egensändningar krävs sändningsbevis om det inte är fråga om*

1. *vidaresändning* enligt 5 § tredje stycket radiolagen (1966:755) eller

2. sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än femtio bostäder.

5 § (Utgår)

6 § *Tillstånd att upplåta kanalutrymme åt innehavare av sändningsbevis ges till*

1. den som äger eller annars förfogar över ett kabelnät, om denne är svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige (nätinnehavare) och

2. en sådan svensk juridisk person som har bildats för att bedriva lokala kabelsändningar och i vilken ingår företrädare för olika intressen och meningsriktningar inom tillståndsområdet (lokalt kabelsändarföretag).

7 § *Sändningsbevis ges till svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige.*

8 § (Utgår)

*Motionärernas förslag***9 §** (Utgår)

10 § Nätinnehavare som har fått *sändningsbevis eller tillstånd att upplåta kanalutrymme* är skyldig att kostnadsfritt tillhandahålla en kanal i kabelnätet för lokalt kabelsändarföretags egensändningar av televisionsprogram.

Om det i kabelnätet eller någon del av det finns endast ett litet antal kanaler, får kabelnämnden medge undantag från skyldigheten enligt första stycket. Ett sådant undantag gäller intill dess ytterligare en kanal kan utnyttjas i nätet.

11 § *Nätinnehavare som har fått sändningsbevis eller tillstånd att upplåta kanalutrymme* är skyldig att se till att de boende i fastigheter som ansluts till kabelnätet på ett tillfredsställande sätt kan ta emot radioprogram som *sänts* med stöd av 5 § första stycket radiolagen (1966:755) och som vid tillståndspanens början är avsedda att tas emot i tillståndsområdet.

Om skyldighet att tillgodose mottagning av ytterligare radioprogram kan komma i fråga vid omprövning av *sändningsbeviset eller tillståndet att upplåta kanalutrymme* skall sökanden alltid vara förbehållen rätt att själv för televisionssändningar förfoga över minst två kanaler i kabelnätet eller, om endast en kanal återstår, denna.

12 § (Utgår)**13 §** (Utgår)**14 §** (Utgår)

15 § *Satellitsändning och egensändning* får inte förekomma i en kanal i vilken vidareändning enligt 5 § första stycket radiolagen (1966:755) förekommer.

16 § *Kabelnämnden får besluta att överföring får ske genom radiosändning.*

17 § *Sändningsbevis och tillstånd att upplåta kanalutrymme får meddelas för högst tre år.*

18 § För kabelsändningar gäller inte 6 och 7 §§ radiolagen (1966:755).

Motionärernas förslag

19 § Sändningsbevis innebär rätt till egensändning och vidareändning av programkanaler från satelliterna.

Innehavare av sändningsbevis skall hålla kabelnämnden underrättad om vilka program han vidareänder och på vilket kabelutrymme han avser bedriva egensändningar.

19 a § För program i egensändning och vidareändning av programkanaler från satelliter skall finnas programutgivare enligt reglerna i kabelansvarighetslagen.

20 § Sändningsbevis får återkallas av kabelnämnden om innehavaren av sådant bevis inte längre uppfyller kraven enligt 6 § 2 såvitt gäller lokalt kabelsändarföretag och 7 § såvitt angår annan innehavare av sändningsbevis eller om innehavare av sådant bevis har bedrivit sändningar utan att behörig programutgivare funnits.

20 a § Den som har sändningsbevis eller tillstånd att upplåta kanalutrymme och som har brutit mot föreskrifterna i 10 §, 11 § första stycket och 15 § döms till böter eller fängelse i högst ett år.

21 § Domstol får förbjuda den som har sändningsbevis att för en tid av högst ett år bedriva egensändning eller vidareändning från satellit om det i sändningen förekommit brott mot de regler om systematisk inriktning i kabelsändningar på våldsframställningar eller pornografiska skildringar eller på skildringar som innefattar hets mot folkgrupp, vilka anges i 1 § lagen (0000:00) om förbud mot kabelsändning i vissa fall.

22 § Kabelnämnden skall, i den utsträckning som behövs för efterhandsgranskning av programkanaler från satelliter som vidareändas i landet, se till att programkanalerna spelas in och att inspelningarna bevaras.

23 § Lokalt kabelsändarföretag skall vid utövandet av sin sändningsrätt sträva efter vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet.

24 § (Utgår)

25 § (Utgår)

26 § (Utgår)

27 § (Utgår)

28 § (Utgår)

Motionärernas förslag

29 § Tillstånd att upplåta kanaler till den som har sändningsbevis får återkallas av kabelnämnden om tillståndshavaren inte längre uppfyller kraven enligt 6 § 1 eller 2.

29 a § Tillståndshavare som brutit mot 10 §, 11 § första stycket eller 15 § döms till böter eller fängelse i högst ett år.

30 § Kabelnämndens ordförande och vice ordförande skall vara lagfarna och erfarna i domarvärv.

31 § Om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar gäller särskilda bestämmelser.

32 § Avgift i ärende om kabelsändningar som debiterats och förfallit till betalning får tas ut enligt bestämmelserna i utsökningsbalken, om fordran för vilken betalningsskyldighet ålagts genom dom som äger laga kraft.

33 § Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för brott som avses i 20 a §, 21 § och 29 a §.

34 § Den som bedriver egensändningar skall på uppmaning av kabelnämnden tillstålla nämnden sådan inspelning som avses i lagen (1985:000) — — —. Om han inte rättar sig efter en sådan uppmaning kan nämnden förelägga vite.

35 § Kabelnämndens beslut enligt 6, 7 §§, 10 § andra stycket, 17, 20 och 29 §§ får överklagas hos kammarrätten genom besvär.

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Förslag till

Lag om förbud mot kabelsändning i vissa fall

1 § Den som driver verksamhet för sändning till allmänheten av bilder genom tråd kan förbjudas att fortsätta sina sändningar i en programkanal om hans utbud i den har varit systematiskt inriktat på våldsfremställningar eller pornografiska skildringar eller på skildringar som innefattar hets mot folkgrupp.

Förbud mot fortsatta sändningar meddelas av tingsrätt.

Ett förbud gäller under ett år.

2 § Framställning om förbud görs av justitiekanslern.

3 § Framställningen skall prövas av den tingsrätt som är behörig att ta upp tryckfrihetsmål för den ort från vilken sändningsverksamheten bedrivs.

4 § Den som bedriver sändningsverksamheten skall delges framställningen om förbud och uppmanas att inkomma med en förklaring över den inom viss tid, senast fjorton dagar från det att han fått del av den.

5 § Rätten skall vid förberedande behandling i den utsträckning det behövs bereda ärendet så att det kan avgöras efter en muntlig förhandling. Rätten får efter omständigheterna bestämma i vilken mån den förberedande behandlingen skall vara muntlig eller skriftlig.

6 § När ärendet är förberett skall rätten sätta ut en tid för muntlig förhandling. Förhandlingen skall hållas inom tre veckor från det att den förberedande behandlingen har avslutats.

7 § Innan ärendet avgörs skall frågan om ett förbud får utfärdas prövas av en jury. Juryn skall därvid iakta det förhållningssätt som påbjuds i 1 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen.

8 § Om juryns sammansättning gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 12 kap. tryckfrihetsförordningen.

9 § Den muntliga förhandlingen skall hållas inför juryn.

10 § Den muntliga förhandlingen inför juryn leds av rätten. Parterna skall lägga fram sina ståndpunkter. Därefter upptas bevisningen. Efter bevisupptagningen har parterna rätt att sammanfatta sin talan.

11 § När den muntliga förhandlingen är avslutad skall rätten till juryn skriftligen framställa frågan om ett förbud mot fortsatta sändningar får utfärdas enligt 1 §.

12 § Juryn skall omedelbart utse en ordförande och överlägga i enrum om den fråga som rätten har framställt. Därvid skall föreskrifterna i 8–9 §§ lagen (1949: 164) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål tillämpas.

13 § Om minst sex av juryens ledamöter är ense om att ett förbud får utfärdas, skall detta anses vara juryens utslag. Detta utslag är inte bindande för rätten. Finner fyra eller fler av juryledamöterna att ett förbud inte bör få utfärdas, skall detta anses vara juryens utslag. Detta utslag är bindande.

14 § I övrigt skall föreskrifterna i lagen (1949: 164) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål i tillämpliga delar gälla om den muntliga förhandlingen inför jury.

15 § Tingsrätten avgör ärendet genom beslut.

16 § Tingsrättens slutliga beslut skall lända till efterrättelse utan hinder av att det överklagas.

17 § Om justitiekanslerns framställning ogillas, får rätten tillerkänna motparten ersättning för kostnader som han har haft med anledning av ansökningen.

18 § Den som bryter mot ett förbud att sända i en programkanal skall dömas till böter eller fängelse i ett år.

Kulturutskottets yttrande

Bilaga 4

1984/85:6 y**om radio- och TV-sändningar i kabelnät (prop. 1984/85:199)***Till konstitutionsutskottet*

Konstitutionsutskottet har bärrett kulturutskottet tillfälle yttra sig över proposition 1984/85:199 om radio- och TV-sändningar i kabelnät jämte motionerna 1984/85:3192–3195 väckta med anledning av propositionen samt de under allmänna motionstiden år 1985 väckta motionerna 1984/85:399, 914, 1168 och 2705, allt i de delar som avser kulturutskottets beredningsområde.

Kulturutskottet tar i det följande i huvudsak upp de kultur- och mediepolitiska aspekterna på det föreliggande förslaget. Det är därvid av vikt att betona att de yttrandefrihetsrättsliga synpunkterna är en viktig grundförutsättning för kulturpolitiken i landet. Bland de mål för kulturpolitiken som riksdagen enhälligt antagit (prop. 1974:28, KrU 1974:15, rskr. 1974:248) ingår det mål som innebär att kulturpolitiken skall medverka till att skydda yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för att denna frihet skall kunna utnyttjas.

Försöksverksamhet med vidaresändning i kabelnät av program från kommunikationssatelliter samt sändning av lokala program i kabelnät pågår för närvarande dels inom ramen för Sveriges Radios sändningstillstånd, dels med stöd av lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådsändning.

Förslag som rör verksamhet med radio- och TV-sändningar i kabelnät, grundade bl. a. på massmediekommitténs (U 1982:07) betänkande (SOU 1984:65) Via satellit och kabel, har förelagts riksdagen under våren 1985 i tre propositioner. I den nu aktuella propositionen 1984/85:199 föreslås riksdagen anta dels en lag om lokala kabelsändningar, dels lagar om ändringar i radiolagen (1966:755), närradiolagen (1982:459) och lagen (1984:115) om försöksverksamhet med särskild trådradiosändning. Televerkets roll och uppgifter bl. a. i fråga om utbyggnaden av kabel-TV-nät redovisas av regeringen i proposition 1984/85:158. Trafikutskottet har i sitt betänkande 1984/85:28 inte haft något att erinra mot vad som anförts i denna proposition. Ett förslag till lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar har nyligen lagts fram i proposition 1984/85:208.

Frågor som rör kabelsändning kommer även att tas upp i utredningssammanhang under den närmaste tiden. Regeringen har nyligen beslutat om direktiv (dir. 1985:15) för en utredning om effekterna av reklam i radio och TV. Vidare kommer en översyn att göras av den radiatorrättsliga lagstiftningen, bl. a. mot bakgrund av den tekniska utvecklingen. En utredning har också aviserats om våldsskildringar m. m. i rörliga bilder.

I den nu aktuella propositionen 1984/85:199 erinrar föredragande statsrådet om att den försöksverksamhet med kabelsändningar som sker med stöd av den provisoriska lagen från år 1984 får äga rum längst till utgången av år 1985. Det är därför angeläget att regler nu fastställs för att olika slag av verksamhet i kabelnät skall kunna fortgå och utvecklas. Genom det framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar blir en utvidgning av verksamheten möjlig. Detta kan enligt statsrådet skapa många värdefulla möjligheter till informationsutbyte över gränserna, vilket bl. a. kan bidra till att stärka samhörigheten mellan de nordiska länderna och ge invandrare ökade möjligheter att få tillgång till program från sina hemländer. Ett bredare programutbud kan också leda till förbättrade möjligheter att tillgodose specialintressen. Särskild vikt läggs vid att den nya lagens bestämmelser bl. a. är avsedda att medföra ökade möjligheter till sändning i kabelnät av lokalt producerade program. Föredragande statsrådet har förståelse för den oro som kommit till uttryck i remissyttrandena över massmediekommitténs betänkande och som rört riskerna för att satellitprogram kan innebära en förflockning av lyssnar- och tittarvanorna och för att de lokala programmen skall bli dominerade av resursstarka programproducenter som får någon form av mediemonopol. Sådana risker får dels uppvägas av de positiva möjligheter till ökad information och utbyte över gränserna som satellitsändningar erbjuder, dels balanseras genom stöd på det nationella planet och i internationellt samarbete för de nationella rundradioföretagen samt motverkas genom särskilda programregler.

Med tanke på den snabba tekniska utvecklingen anser statsrådet att det kan bli nödvändigt att göra ändringar i den föreslagna lagen efter förhållandevis kort tid, om det visar sig att reglerna inte längre framstår som ändamålsenliga. Ändringar kan också aktualiseras i samband med beredningen av yttrandefrihetsutredningens (Ju 1977:10) betänkande (SOU 1983:70) Värna yttrandefriheten.

Lagförslaget innebär *tillståndsplikt för lokala kabelsändningar* av det slag som kallas satellitsändningar (från satellit i fast trafik, s. k. kommunikations-satellit) och egensändningar. Tillstånd skall också krävas för att upplåta kanaler för egensändningar. Tillstånd skall inte krävas för vidare-sändning i kabelnät av radioprogram i rundradiosändning, dvs. sådan som är avsedd att tas emot direkt av allmänheten, t. ex. Sveriges Radios sändningar eller sändningar som kan tas emot direkt av allmänheten från direktsändande satelliter. Internationella definitioner på olika slag av satellittjänster redovisades i proposition 1983/84:91 (s. 6-8). Gränsdragningen mellan satelliter i fast trafik (kommunikationssatelliter, vilka sänder på låg frekvens och kräver dyrbara mottagare samt vidare-sändning av program till allmänheten) och direktsändande satelliter (som sänder på högre frekvens och kan tas emot direkt av allmänheten) kan komma att bli oklar genom den tekniska utvecklingen framöver. Därför skall denna avgränsningsfråga mellan det tillståndspliktiga och icke tillståndspliktiga området behandlas med förtur

vid den kommande översynen av den radiorättsliga lagstiftningen. Tillstånd för lokala kabelsändningar skall inte krävas om det är fråga om sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än femtio bostäder.

Ett sådant system med tillståndsprövning som förordas i propositionen kan enligt föredragande statsrådet ses som ingrepp i den yttrandefrihet och informationsfrihet som varje medborgare är tillförsäkrad enligt regeringsformen. Avsikten med systemet är dock att säkerställa att egensändningar kommer till stånd, att deltagande blir möjligt för alla som vill sända samt att garantier skapas för att egensändningarna når ut till alla som är anslutna till kabelnäten. I detta syfte skall tillstånd att sända satellitprogram och att upplåta kanaler för egensändningar medföra en förpliktelse att kostnadsfritt tillhandahålla en kanal i kabelnätet för lokalt kabelsändarföretags egensändningar av TV-program. Vidare skall den som fått tillstånd till satellitsändning eller till upplåtelse av kanaler åt andra vara förpliktad att se till att de boende som är anslutna till kabelnätet kan ta emot Sveriges Radios ljudradio- och TV-program på ett tillfredsställande sätt. Detta behöver dock inte nödvändigtvis kunna ske via kabelnätet. Genom att knyta sådana villkor till tillståndsgivningen blir systemets inskränkningar i yttrandefriheten enligt statsrådets mening godtagbara. De bidrar dessutom till att förstärka och fördjupa demokratin.

Tillstånd till lokala kabelsändningar skall enligt propositionen kunna ges till dels den som äger eller annars förfogar över kabelnät (nätinnehavare) om denna är svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige, dels en sådan svensk juridisk person som har bildats för att bedriva lokala kabelsändningar (lokalt kabelsändarföretag). I det lokala kabelsändarföretaget skall ingå företrädare för olika intressen och meningsriktningar inom tillståndsområdet.

Nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd till satellitsändningar dvs. från kommunikationssatelliter. Sådant tillstånd gäller generellt för alla satellitsändningar och är inte bundet till viss programkanal eller vissa programkanaler. Endast lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd till egensändningar. Tillstånd till egensändning innebär även rätt för det lokala kabelsändarföretaget att ställa sändningstid till förfogande för annan. Det lokala kabelsändarföretaget skall därvid sträva efter vidast möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet. Den lokala programverksamheten bör vara öppen för en mycket vid krets av medverkande. Både nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd att upplåta hela kanaler åt andra för egensändningar. Tillstånd för upplåtelse av kanaler innebär rätt för tillståndshavaren att genom avtal medge annan att ensam bedriva egensändning i en kanal. Sådant medgivande får endast ges till svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige.

Tillstånd för lokal kabelsändning bör begränsas till att omfatta ett visst område, normalt högst en kommun.

Etableringsfrihet för radio- och TV-sändningar i kabelnät förordas i

motionerna 2705 (m), 3194 (m) och 3192 (fp). Fri etableringsrätt är enligt motionärernas mening en förutsättning för verklig yttrandefrihet. Enda begränsningen bör enligt de två förstnämnda motionerna vara av teknisk art. Sändningstillstånd bör regleras med tryckfrihetsförordningen som förebild. Motionärerna hänvisar även till det förslag från yttrandefrihetsutredningen som för närvarande bereds inom regeringskansliet. Enligt motion 3192 – i vilken riksdagen föreslås anta ett i motionen framlagt förslag till kabellag samt ett förslag till lag om förbud mot kabelsändning i vissa fall – bör det för satellitsändning och egensändning i kabelnät krävas endast sändningsbevis motsvarande utgivningsbevis för periodisk tidskrift. Sådant sändningsbevis skall kunna ges till svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige. Därmed skall även nätinnehavare kunna bedriva egensändning. Vidare föreslås i denna motion att nätinnehavare och lokalt kabelsändarföretag skall kunna få tillstånd att upplåta kanalutrymme åt innehavare av sändningsbevis. I motionerna 3192 och 3194 yrkas att riksdagen skall avslå förslaget om en begränsning av tillståndsområdet till i princip högst en kommun. Enligt motion 3194 ökar möjligheterna till bärkraftiga lokala kanaler om samarbete över kommungränserna tillåts.

I motion 1168 (vpk) yrkas att den nu pågående försöksverksamheten med kabelsändningar skall ske i enlighet med medie- och kulturpolitiska överväganden och inte styras enbart av teknisk utveckling och kommersiella intressen.

Mot bakgrund av att kabelnäten i framtiden troligtvis kommer att användas även för andra tjänster än kabelsändningar bör det enligt motion 3195 (c) redan på ett tidigt stadium slås fast att ambitionen bör vara att alla hushåll skall nås. Redan nu bör kabelnämnden ta hänsyn till tillståndssökandes möjligheter att täcka hela sitt tillståndsområde så väl som möjligt. I samma motion yrkas också att kravet på tillstånd för satellitsändningar och egensändningar inte bör gälla för kabelnät med högst 250 anslutna hushåll, dvs. 200 fler än enligt regeringens förslag. Detta skulle enligt motionärernas mening gynna lokal utveckling och lokala initiativ i t. ex. glesbygd och småorter. Samtidigt skulle kabelnämnden inte belastas med småärenden.

Utskottet kan konstatera att utvecklingen av tekniken inom medicområdet är snabb. Genom framväxten av satelliter för överföring av radio- och TV-program förändras förutsättningarna inom detta område radikalt. Med satelliter i kombination med kabelnät blir det möjligt att överföra ett mycket stort antal programkanaler till hushållen. Denna utveckling är ännu i sin början och det är svårt att förutse dess fortsatta förlopp.

Utskottet anser att förslaget i propositionen nu gör en utveckling av verksamheten med vidareändring av satellitsändningar och med lokala egensändningar i kabelnät möjlig. Detta får betydelse inte bara inom medicområdet utan även inom kulturområdet i stort. En lagreglering som gör en sådan utveckling och utvidgning av kabelsändningsverksamheten möjlig kan innebära ett ökat informationsflöde och större valmöjligheter för

allmänheten. Det kommer dock att vara en begränsad del av allmänheten som får tillgång till de nya möjligheter som satellit- och kabeltekniken ger. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att utöver Sveriges Radios två eterburna TV-kanaler, som når så gott som alla hushåll, finns redan i dag utrymme för ytterligare två eterburna TV-kanaler. Utskottet vill även betona vikten av att de vidgade möjligheterna till programutbud i ljudradio och TV måste ses i ett större medie- och kulturpolitiskt sammanhang eftersom dessa medier har en mycket stor genomslagskraft. Det är då väsentligt att Sveriges Radio kan hävda public servicefunktionen i enlighet med högt ställda kvalitetskrav. Annars kan en nationell svensk kulturell och språklig identitet allvarligt hotas.

Som utskottet inledningsvis redovisat är ett av målen för kulturpolitiken att den skall medverka till att skydda yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för att denna frihet skall kunna utnyttjas. Kulturpolitiken skall också ge människor möjligheter till egen skapande aktivitet. Den skall främja kontakter mellan människor och utbyte av idéer och erfarenheter inom kulturområdet över språk- och nationsgränser. Vidare skall kulturpolitiken främja en decentralisering av verksamhet och beslutsfunktioner inom kulturområdet. Kulturpolitiken skall också utformas med hänsyn till eftersträva gruppernas erfarenheter och behov. Vidare skall den möjliggöra konstnärlig och kulturell förnyelse samt garantera att äldre tiders kultur tas till vara och levandegörs. Kulturpolitiken skall också motverka kommersialismens negativa verkningar inom kulturområdet.

När ny teknik – såsom satelliter och kabelnät för ljudradio- och TV-sändningar – tas i bruk är det enligt utskottets uppfattning viktigt att de kulturpolitiska målen är vägledande för planering och åtgärder. Utskottet anser vidare att det är av utomordentlig betydelse att den nationella kulturen inom landet som helhet och i de olika delarna av landet kan hävda sig. En viktig roll spelar därvidlag utvecklingen av Sveriges Radio och de ändringar eller kompletteringar av dagens svenska rundradioutbud som kan bli resultatet av bl. a. det pågående arbetet inom radioberedningen. Utskottet lägger också stor vikt vid det samarbete som pågår och planeras på både nordisk och europeisk basis för att stärka den nordiska kulturen och samhörigheten samt den nationella radion och televisionen i de europeiska länderna.

Med utgångspunkt i det nu redovisade synsättet anser utskottet att bestämmelser nu bör antas som gör en utveckling och utvidgning inom kabelsändningsområdet möjlig och samtidigt öppnar möjligheterna att främja framväxten av en mångsidig lokal programproduktion. Utskottet tillstyrker därför att ett system med tillståndsplikt införs i enlighet med vad som föreslås i propositionen. Genom att tillståndshavare skall ställa en gratiskanal till förfogande för det lokala kabelsändarföretagets egensändning av TV-program garanteras utrymme för ett mångsidigt deltagande. Vidare garanterar systemet att egensändningarna når ut till alla som är anslutna till

kabelnäten. Av avgörande betydelse är också att de som är anslutna till kabelnäten skall garanteras tillgång till Sveriges Radios programutbud. Utskottet kan således inte tillstyrka motionerna 3192 och 3194 i vad de avser avslag på propositionen beträffande koncessionsplikten. Detta innebär att även motion 2705 yrkande 1 avstyrks i motsvarande del. Utskottet avstyrker motionerna även i vad de avser nättinnehavares möjlighet att bedriva egensändningar. Med det i propositionen föreslagna koncessionssystemet kan man undvika att nättinnehavare skaffar sig monopolställning i programmässigt hänseende där andra inte har möjlighet att påverka programutbuden eller tillgången till sändningstid. Som föredragande statsrådet framhåller är det viktigt att man noga följer utvecklingen och är beredd att vidta åtgärder om det skulle behövas för att egensändningar verkligen skall få ett brett lokalt innehåll. Då utskottet delar uppfattningen som förs fram i propositionen att det är angeläget att den lokala kabelsändningsverksamheten verkligen får en lokal karaktär tillstyrker utskottet också att tillståndsområdena i princip bör omfatta högst en kommun. Som uttalas i propositionen bör det vara möjligt att låta flera kommuner, som ingår i ett näringsgeografiskt sammanhängande område, bilda ett tillståndsområde. Utskottet avstyrker således motionerna 3192 och 3194 även i detta avseende.

Utskottet anser att önskemålen i motion 1168 i vad gäller nu aktuella frågor kan anses tillgodosedda genom det som utskottet anfört i det föregående om den fortsatta utvecklingen av kabelsändningarna, om medie- och kulturpolitikens roll därvidlag samt om koncessionsplikten i samband med kabelsändningar.

De frågor som tagits upp i motion 3195 dels om hur stort ett nät får vara utan att tillstånd krävs, dels om alla hushålls möjligheter att bli anslutna till kabelnät är mest aktuella i glesbygd och på mindre orter. Utskottet har inte funnit någon anledning att nu föreslå någon annan nedre gräns för tillståndsplikten än den på 50 bostäder som föreslagits av massmediekommitén och i propositionen. Utvecklingen och erfarenheten får visa om denna gräns medför sådana olägenheter som befaras i motionen. Utskottet förutsätter att kabelnämnden i så fall påtalar detta och föreslår de ändringar av reglerna som situationen kan föranleda. Det är också möjligt att den aviserade översynen av det radiorättsliga området kan komma att påverka denna fråga.

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion 3195 att det av rättviseskäl är önskvärt att så många som möjligt kan få del av det programutbud och den information som ny teknik för med sig. I fråga om kabelsändningar kommer dock till en början de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten att vara avgörande för hur många som kan anslutas och i vilka områden kabelnäten byggs ut. Utskottet förutsätter att det i ett senare skede övervägs huruvida en utjämning kan göras mellan olika regioner och landsdelar. Med det anförda avstyrker utskottet motion 3195 i nu aktuella delar.

Vissa *förutsättningar* anges i propositionen *för* att *tillstånd* till satellitsändning och upplåtelse av kanal skall kunna ges. Bl. a. skall den tillståndssökande i god tid ha berett dem som berörs av sändningarna tillfälle att framföra sina synpunkter på den avsedda verksamheten. Vederbörande kommun eller kommuner skall dessutom genom kabelnämndens försorg få yttra sig över ansökningarna. Vidare skall de ekonomiska förutsättningarna prövas för alla slag av tillstånd.

Förslagen om samråd med de boende och om prövning av den sökandes ekonomiska förutsättningar bör enligt motionerna 3192 (fp) och 3194 (m) avslås av riksdagen. I motion 3192 yrkas också att riksdagen skall avslå förslaget om yttrande från kommun över ansökan om tillstånd.

Kommunernas inflytande över kabelsändningsverksamheten bör enligt motion 3193 (vpk) stärkas i förhållande till vad som föreslås i propositionen. Därför bör det inrättas kabelnämnder inom kommunerna med inflytande över både utbyggnaden av kabelnäten och tillstånd att sända i dem. Dessa nämnder bör vara sammansatta av kulturintresserade personer. Även de boendes inflytande bör enligt motionärernas mening vara större. Liksom i motion 1168 (vpk) anförs det i motion 3193 att den enskilde måste ha möjlighet att välja om han vill ansluta sig till kabelnätet eller inte.

Utskottet anser att det är angeläget att de människor, till vilka sändningarna riktas, på ett tidigt stadium blir informerade om vad som planeras och att en dialog om programinnehåll m. m. kan inledas. Det är också viktigt att kabelnämnden och den sökande kan få information om resp. kommuns bedömningar och synpunkter. Utskottet anser också att den sökandes ekonomiska förutsättningar bör prövas då verksamheten innebär ett åtagande på lång sikt. Utskottet tillstyrker därför förslagen i propositionen om samråd, kommuns yttrande och prövning av den sökandes ekonomiska förutsättningar och avstyrker yrkandena i motionerna 3192 och 3194 i dessa frågor.

Utskottet anser inte att de boende och kommunerna skall få ett sådant avgörande inflytande över kabelsändningsverksamheten som förordas i motion 3193. Detta skulle få orimliga konsekvenser för allmänheten och de tillståndssökande i fråga om yttrandefrihet, informationsfrihet, möjlighet till rättvis och likformig bedömning m. m. I vad gäller utbyggnaden av kabelnäten har kommunerna givetvis ett inflytande såsom markägare, byggnadstillståndsgivare m. m. Utskottet erinrar också om att kommunerna kommer att få central betydelse för verksamheten med kabelsändningar genom att de förutsätts ingå i de lokala kabelsändarföretagen. Om viss modern teknik i kabelnäten används kommer individuell anslutning att vara möjlig. I andra fall måste anslutningen bli en fråga för de boendes organisationer och nättinnehavarna. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 3193 och 1168 i nu berörda delar.

Ett *tillstånd* till lokal kabelsändning bör enligt propositionen få meddelas för *högst tre år*. Svårigheten att förutse utvecklingen inom området gör att det

enligt föredragande statsrådets mening inte framstår som lämpligt att nu föreslå en längre period.

Tillstånden bör enligt motion 3194 (m) inte tidsbegränsas. Upprepade ansökningar med så korta mellanrum som tre år innebär enligt motionärernas mening en risk för "frivillig censur" hos de sökande.

Utskottet har inte funnit anledning föreslå att förslaget i propositionen frångås och avstyrker motion 3194 i den aktuella delen.

För lokala kabelsändningar skall enligt propositionen inte gälla 6 och 7 §§ radiolagen (1966:755), dvs. bestämmelserna om opartiskhet och saklighet m. m. samt om möjlighet till granskning av radioprogram i radionämnden. *Bestämmelser om programverksamheten* föreslås bli intagna i lagen om lokala kabelsändningar. Särskilda regler föreslås för satellitsändningar avseende rasdiskriminering m. m., våldsskildringar och pornografiska program. Kabelnämnden föreslås kunna utfärda förbud mot vidareändning av programkanaler vars innehåll befunnits strida mot dessa regler. Ett sådant förbud att vidareända programkanal skall vara generellt och gälla alla som har tillstånd att vidareända programkanaler från satelliter i fast trafik. Vidare föreslås särskilda regler för program i egensändningar. Kabelnämnden skall få besluta om att dra in lokalt kabelsändarföretags tillstånd till egensändning om det förekommit program som i en dom befunnits innefatta yttrandefrihetsbrott och som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten i lokala kabelsändningar. Innan domen vunnit laga kraft får tillståndet återkallas interimistiskt. Vid motsvarande förhållande beträffande program i egensändning i upplåten kanal skall kabelnämnden kunna besluta att sändningarna skall upphöra. Kabelnämnden skall också kunna besluta att lokalt kabelföretags tillstånd till egensändningar skall dras in samt att egensändning i upplåten kanal skall upphöra om program innehållit något som strider mot reglerna om våldsskildringar i program eller pornografiska program. Den som har tillstånd att upplåta kanal åt annan för egensändning skall se till att egensändningarna upphör när kabelnämnden beslutat därom. Om tillståndshavaren inte gör detta kan kabelnämnden återkalla dennes tillstånd att upplåta kanal.

Riksdagen bör enligt motionerna 3192 (fp) och 3194 (m) avslå regeringens förslag beträffande programregler samt kabelnämndens befogenheter att återkalla sändningstillstånd och att besluta att sändning skall upphöra. I stället bör sådana frågor regleras med tryckfrihetslagstiftningen som förebild. Motsvarande uppfattning har förts fram i motionerna 399 (m) och 2705 (m).

Enligt motion 3195 (c) kan förslagen om koncessionsplikt och de därtill knutna reglerna om indragning av tillstånd och om upphörande av sändning accepteras i ett inledningsskede. Senast i anslutning till att riksdagen föreläggs förslag om en ny yttrandefrihetslagstiftning bör enligt motionärernas mening dessa frågor få en annan lösning som närmare ansluter till det sätt på vilket ansvar och påföljd inom massmediesektorn i övrigt regleras.

I motion 3193 (vpk) slutligen yrkas att programreglerna för de lokala programmen bör utformas mera som de regler som gäller för Sveriges Radios programverksamhet.

Utskottet har i skilda sammanhang framhållit angelägenheten av att barn och ungdom skyddas från de skadeverkningar som våldsskildringar m. m. i rörliga bilder kan medföra. Utskottet har t. ex. beträffande Sveriges Radios program anslutit sig till ett uttalande av konstitutionsutskottet om att inslag av våld i underhållningsprogrammen bör minskas så långt det är möjligt. Utskottet har också uttalat att försiktighet i särskild grad bör iakttas när det gäller program avsedda för barn eller program som genom sin placering kan beräknas bli sedda av barn (KrU 1977/78:24). Mot bakgrund av det anförda anser kulturutskottet att det är befogat att det finns regler om programmets innehåll beträffande bl. a. rasdiskriminering, våldsskildringar och pornografiska program även i vad gäller kabelsändningar.

Då det ankommer på konstitutionsutskottet att bereda frågor om bl. a. yttrandefrihet och informationsfrihet går kulturutskottet inte närmare in på de lagtekniska lösningarna av regler för programinnehåll och efterlevnaden av dessa regler. Sammanfattningsvis anser utskottet att starka skäl talar för att särskilda bestämmelser bör finnas beträffande innehållet i vidaresända program från satellitsändningar liksom för program i lokala egensändningar. De bestämmelser som föreslås i propositionen står enligt utskottets mening väl i överensstämmelse med de uppfattningar som av hävd råder i landet.

Eftersom lokalt producerade egensändningar skall avse sändningar som görs av olika intressenter med skilda åsikter och inriktningar kan inte samma programregler gälla för denna verksamhet som för Sveriges Radios programverksamhet. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion 3193 i detta avseende.

Kommersiell *reklam* skall enligt propositionen inte tillåtas i egensändningar. Inte heller s. k. sponsrade program bör få förekomma i egensändningar. I fråga om reklam i satellitsändningar förordas att om det i en programkanal under en längre tid och i betydande omfattning i den har förekommit sådan kommersiell reklam som måste anses riktad särskilt till svenska konsumenter skall kabelnämnden kunna förbjuda vidaresändning av denna programkanal. Ett sådant förbud måste av kabelnämnden bedömas vara godtagbart från yttrandefrihets- och informationsfrihetssynpunkt.

Förslaget om förbud mot reklam riktad till svenska konsumenter i satellitsändningar bör enligt motionerna 3192 (fp), 3194 (m) och 3195 (c) avslås. Som skäl anføres bl. a. att reglerna kommer att bli svåra att tillämpa och att svenska företag missgynnas till förmån för utländska konkurrenter. Reklam skall enligt motionerna 3192 och 3194 även få förekomma i egensändningar. Det främsta motivet därför är att det annars blir svårt att finansiera lokala program. Av samma skäl föreslås i motion 3195 (c) att försöksverksamhet på högst åtta orter och under högst två år skall få bedrivas med kommersiell finansiering av lokala kabelsändarföretags egensändningar

eller egensändningar i upplåtna kanaler.

I motion 3193 (vpk) godtas de i propositionen framlagda förslagen om reklamförbud. Riksdagen bör dock enligt motionen ge regeringen till känna att reklam-TV är oförenligt med de kulturpolitiska målen. Frågan om finansiering av de lokala programmen tas upp även i denna motion. Motionärerna anser att ordentliga resurser bör avsättas för lokal produktion. Vidare bör intresset för lokal produktion inventeras och stöd till sådan lämnas t. ex. i form av uppbyggnad av videoverkstäder, anordnande av särskilda studiedagar i skolor och fritidshem samt samarbete med studieförbunden. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Utskottet erinrar inledningsvis om att en särskilt tillkallad utredare skall ta fram underlag för att man skall kunna bedöma effekterna av reklam i radio och TV för ekonomin i andra medier och reklamintäktsberoende verksamheter samt förhållanden i näringslivet.

I vad gäller frågan om finansiering av lokala kabelsändningar genom reklamintäkter anser utskottet att riksdagen inte bör inta annan ståndpunkt än den som hittills gällt generellt, nämligen att kommersiell reklam inte bör förekomma i radio och TV. Motionerna 3192, 3194 och 3195 i vad de avser reklam i egensändningar avstyrks med hänvisning härtill och till det pågående utredningsarbetet.

Eftersom reklam ingår i satellitsända programkanaler är det inte möjligt att helt förbjuda sådan reklam, om dessa programkanaler skall kunna få vidareändas i kabelnät. Utskottet anser dock att vidareändning av programkanal skall få förbjudas om det i den under längre tid och i betydande omfattning förekommit sådan kommersiell reklam som måste anses riktad särskilt till svenska konsumenter. Mot bakgrund härav och även med hänvisning till utredningen om reklamens effekter anser utskottet att motionerna 3192, 3194 och 3195 bör avslås av riksdagen även i vad de avser reklam i satellitsändningar.

Utskottet anser att något särskilt uttalande om reklam i radio och TV som yrkas i motion 3193 inte är nödvändigt.

Frågan om finansieringen av egensändningarna i kabelnäten bör enligt utskottets mening kunna få olika lösningar beroende på de lokala förhållandena. Det är givet att möjligheten att utnyttja de vidgade ramar för lokal programproduktion och -sändning som nu ges, är beroende av hur tillgängliga medel – från t. ex. abonnemangsavgifter och bidrag från deltagande organisationer, kommuner m. fl. – används. Genom att det bildas lokala kabelsändarföretag, som får tillgång till en gratiskanal för TV-sändning i varje kabelnät inom tillståndsområdet, öppnas möjligheten för många och resurssvaga att samverka och samordna sina resurser.

Det är enligt utskottets mening naturligt om det lokala kabelsändarföretaget samverkar med t. ex. existerande medieverkstäder, skolor, studieförbund m. fl. utan att riksdagen behöver göra något särskilt uttalande därom. I utskottets betänkande KrU 1984/85:13 (s. 5–8) har utskottet ingående

behandlat frågor om medieundervisning i skolan, medieverkstäder m. m. Utskottet avstyrker med det anförda motion 3193 i fråga om stöd till lokal programproduktion.

I syfte att värna om egensändningarnas lokala karaktär föreslås i propositionen att *egensändningar, satellitsändningar och sändningar från Sveriges Radio inte får blandas* i samma kanal. Inte heller får egensändningar av det lokala kabelsändarföretaget och egensändningar i upplåtna kanaler blandas. Egensändningar i olika upplåtta kanaler får inte heller blandas med varandra. Av samma skäl skall det inte vara tillåtet att i egensändning vidareända centralt producerade program, som samtidigt sänds ut i en eller flera andra kommuner.

Blandade program bör få tillåtas i egensändningar enligt motionerna 3192 (fp) och 3194 (m). Motionärerna anser att det bör vara lättare att på så sätt finansiera och bygga upp ett slagkraftigt lokalt programutbud. Däremot anser motionärerna att det inte skall förekomma blandade program i de kanaler som ställs till förfogande för Sveriges Radios program. Blandade program i egensändningar bör tillåtas även enligt motion 3195 (c), dock endast i den utsträckning kabelnämnden bestämmer. Det bör enligt motionerna 3192 och 3195 även vara möjligt med centralt distribuerade, samtidigt sända program i egensändningar. Även detta motiveras med att den lokala programproduktionen behöver stöd för att kunna utvecklas.

Utskottet anser att de föreslagna reglerna som avses skydda och befästa egensändningarnas lokala karaktär och göra det möjligt för de mindre resursstarka att delta i den lokala programverksamheten är motiverade, särskilt under en uppbyggnadsperiod. Utskottet anser därför att riksdagen bör godta de föreslagna reglerna. Den osäkra utvecklingen av kabelsändningsverksamheten och utbyggnaden av kabelnäten gör det emellertid nödvändigt att mycket noga följa utvecklingen av den lokala programverksamheten och efter en tids erfarenhet föreslå förändringar om så bedöms motiverat. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 3192, 3194 och 3195 i nu aktuella delar.

Utskottet har inget att erinra mot vad som anförs och föreslås beträffande *kabelnämndens uppgifter* m. m.

I ett kommande betänkande om närradio (prop. 1984/85:145 jämte motioner) behandlar utskottet den motionsledes väckta frågan om viss samordning samt samlokalisering av kabelnämnden och närradionämnden. Utskottet har berett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1984/85:145 jämte motioner. Konstitutionsutskottet har i sitt yttrande 1984/85:8 y inte berört frågor som rör de bägge nämndernas organisation eller lokalisering.

Utskottet noterar att kabelnämnden får i uppdrag att lägga fram förslag om hur frågan skall lösas om en avgift till Stiftelsen Svenska Filminstitutet från dem som visar film i kabelnät.

Riksdagen bör enligt motion 3195 (c) uttala att det är angeläget att de problem med *teknisk standardisering* som är förknippade med utbyggnaden av kabelnät snarast måste lösas.

Utskottet erinrar om att regeringen i proposition 1984/85:158 anfört att den tekniska standardiseringen av näten tills vidare bör ske på frivillighetens grund med hänsyn till kostnaderna och osäkerheten om kabel-TV-nätens roll i det framtida telenätet. Mot detta uttalande har trafikutskottet inte haft något att erinra (TU 1984/85:28).

I motion 3195 (c) yrkas också att riksdagen skall uttala att *anslutningsavgifterna* bör vara så lika som möjligt i olika kabelnät med likvärdiga tjänster att erbjuda.

Massmediekommittén ansåg det inte möjligt att skapa ett system med geografisk rättvisa och utjämning redan från början. Om det visar sig att televerket kommer att få svara för den övervägande delen av utbyggnaden av ortsnäten kan det enligt kommitténs mening finnas skäl att på nytt ta upp frågan om en genomförd kostnadsutjämning över landet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 3195 i denna del.

Stockholm den 14 maj 1985

På kulturutskottets vägnar
INGRID SUNDBERG

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Tyra Johansson (s), Karl Boo (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Tore Nilsson (m), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Berit Oscarsson (s), Gunnar Thollander (s), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Hjertén (m) och Carl-Henrik Hermansson (vpk).

Avvikande meningar

1. Medie- och kulturpolitiska aspekter på kabelsändningsverksamhet

Ingrid Sundberg (m), Karl Boo (c), Tore Nilsson (m), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Jan-Erik Wikström (fp) och Lars Hjertén (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Utskottet anser" och på s. 5 slutar "europeiska länderna" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det nu bör ges möjligheter till en vidare utveckling av verksamheten med vidareändring av satellitsändningar och med lokala egensändningar i kabelnät. Detta får betydelse inte bara inom medieområdet

utan inom kulturområdet i stort. En lagreglering som gör en sådan utveckling och utvidgning av kabelsändningsverksamheten möjlig innebär ett ökat informationsflöde och större valmöjligheter för allmänheten. Det är dock till en början en begränsad del av allmänheten som får tillgång till dessa nya möjligheter som satellit- och kabeltekniken ger. Utskottet vill i detta sammanhang betona vikten av att de vidgade möjligheterna till programutbud i ljudradio och TV ses i ett större medie- och kulturpolitiskt sammanhang eftersom dessa medier har en mycket stor genomslagskraft. Som utskottet inledningsvis redovisat är ett av målen för kulturpolitiken att den skall medverka till att skydda yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för att denna frihet skall kunna utnyttjas. Kulturpolitiken skall också ge människor möjligheter till egen skapande aktivitet. Den skall främja kontakter mellan människor och utbyte av idéer och erfarenheter inom kulturområdet över språk- och nationsgränser. Vidare skall kulturpolitiken främja en decentralisering av verksamhet och beslutsfunktioner inom kulturområdet. När ny teknik – såsom satelliter och kabelnät för ljudradio- och TV-sändningar – tas i bruk är det enligt utskottets uppfattning viktigt att de kulturpolitiska målen hör till det som är vägledande för åtgärder som vidtas av bl. a. stat och kommun. Utskottet anser vidare att det är av utomordentlig betydelse att den nationella kulturen i landet som helhet och i de olika delarna av landet kan hävda sig. En viktig roll spelar därvidlag utvecklingen av Sveriges Radio och de ändringar eller kompletteringar av dagens svenska rundradioutbud som bl. a. kan bli resultatet av det pågående arbetet inom radioberedningen. Utskottet lägger också stor vikt vid det samarbete som pågår och planeras på både nordisk och europeisk basis för att stärka den nordiska kulturen och samhörigheten samt den nationella radion och televisionen i de europeiska länderna.

2. Medie- och kulturpolitiska aspekter på kabelsändningsverksamhet

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anför:

Den snabba tekniska utvecklingen beträffande satellit- och kabelteknik aktualiserar tillsammans med en rad andra företeelser frågan om en demokratisk mediepolitik, såsom påpekats i motionerna 1168 (vpk) och 3193 (vpk).

Kabel-TV och satellit-TV är massmedia som i hög grad kan påverka vår demokrati och vår nationella kultur. Det är nödvändigt att kabelsändningsverksamheten regleras genom lagstiftning, men förslagen i proposition 1984/85:199 går härvid inte tillräckligt långt. Ett helhetsperspektiv saknas på frågorna. Också i fortsättningen finns det risk för att mediepolitiken huvudsakligen kommer att styras av industripolitiska hänsyn och transnationella bolags intressen, däremot inte – som självfallet vore det riktiga – av kulturpolitiska och sociala intressen.

Målsättningen vad gäller kabelutbyggnaden för samhällets del måste vara

att användningen av den nya tekniken inte får bli ett hot mot demokratin och mot vår kulturella identitet. Erfarenheterna från andra länder är tyvärr i vissa avseenden avskräckande. Givetvis är isolering inte någon lösning, men riskerna måste medvetandegöras. Frågan om en ökad och förbättrad medicutbildning från förskolan och uppåt kan därvid spela en viktig roll.

3. Krav på tillstånd för kabelsändningar samt bestämmelser om tillståndsinnehavare, tillståndsområde m. m.

Ingrid Sundberg (m), Tore Nilsson (m), Lars Ahlmark (m), Jan-Erik Wikström (fp) och Lars Hjertén (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar "Med utgångspunkt" och på s. 6 slutar "denna fråga" bort ha följande lydelse:

Sedan länge pågår ett arbete för att förstärka skyddet för fri- och rättigheterna. Ett viktigt led i detta arbete är strävan att ge andra uttrycksformer samma starka och detaljerade grundlagsskydd som det tryckta ordet har. Inom justitiedepartementet bereds för närvarande yttrandefrihetsutredningens förslag som har den innebörden.

Yttrandefrihetsutredningen föreslog i sitt betänkande (SOU 1983:70) Värna yttrandefriheten att rätten att bedriva trådsändning till allmänheten av ljud, bilder eller text skall skrivas in i grundlagen. Utredningen sökte i möjligaste mån tillämpa tryckfrihetens principer på andra medier och ville därför slå fast en principiell sändningsfrihet. Denna frihet hindrar dock inte enligt utredningen att man genom vanlig lag fastställer regler för hur man skall lösa praktiska problem, t. ex. ordna sändningstider, undvika kollisioner och lösa eventuella köproblem.

Det är enligt utskottets mening naturligt att ha yttrandefrihetsutredningens förslag om etableringsfrihet som utgångspunkt vid lagreglering av kabel-TV-sändningsverksamheten.

Vad som gäller för det tryckta ordet måste också gälla när man tar ställning till vem som skall få sända i kabelnät.

På samma sätt som det är fritt för envar att publicera sig i skrift eller att starta en tidskrift skall det enligt utskottets mening vara möjligt för alla att bedriva trådsändning till allmänheten. Kabelsändningslagen bör utformas med utgångspunkt i denna princip såsom förordas i motionerna 399, 2705, 3192 och 3194.

De i regeringens förslag till kabelsändningslag uppställda villkoren för att tillstånd till sändning skall kunna beviljas bör såsom anförs i motion 3192 inskränkas till att gälla endast vissa formella krav. I huvudsak bör dessa motsvara vad som gäller för utgivningsbevis för periodisk skrift. Analogt med detta bör en term "sändningsbevis" eller liknande införas.

Utskottet anser att det skall stå nätägaren fritt att upplåta sitt kabelnät till alla dem som önskar sända program. Friheten att få sända bör, som framhålls i motion 3194, endast kunna få inskränkas på grund av teknikens

begränsningar. I likhet med vad som förordas i propositionen skall nätinnehavaren ha skyldighet att upplåta en kanal åt ett lokalt kabelsändarföretag.

Det finns en risk att det i första hand kommer att bli ekonomiskt starka grupper som har möjlighet att utnyttja kabel-TV-tekniken. Detta kan i vissa sammanhang visa sig komma i konflikt med de kulturpolitiska mål som riksdagen fastställt. Den gratiskanal som nätinnehavaren skall ställa till det lokala kabelsändarföretagets förfogande utgör en viktig garanti för att också icke-kommersiella intressen skall få tillgång till kabel-TV-tekniken.

En annan viktig kulturpolitisk fråga i sammanhanget är att de som ansluts till kabelnät kan ta emot Sveriges Radios program. Nätinnehavaren bör vara skyldig att se till att de kan göra detta på ett godtagbart sätt. Nätinnehavare skall ha rätt att söka sändningsbevis för såväl satellitsändning som egensändning.

Tillstånd till upplåtelse av kanalutrymme bör inte begränsas till ett område omfattande högst en kommun.

Utskottet anser att för kabelnät med högst 50 bostäder anslutna skall sändningsbevis eller tillstånd för upplåtelse av kanal inte krävas. Utveckling och erfarenhet får visa om denna gräns, som föreslagits av massmediekommittén och i propositionen, bör ändras. Med det anförda avstyrker utskottet motion 3195 i denna del.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Utskottet anser att" och slutar "dessa frågor" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de krav som enligt propositionen skall vara uppfyllda för att tillstånd skall ges och som innebär att sökanden i god tid skall ha berett dem som berörs av sändningarna tillfälle att yttra sig över verksamheten och att kommun inom vilken sändningarna avses att äga rum skall yttra sig, är omotiverade och bör avslås av riksdagen.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet har" och slutar "aktuella delen" bort ha följande lydelse:

Då utskottet i det föregående avstyrkt regeringens förslag i propositionen om koncessionsplikt och tillstyrkt en lagstiftning på området med tryckfrihetslagstiftningen som förebild är det inte heller aktuellt med föreskrifter om tidsbegränsad koncession. Därmed undanröjs de negativa effekter av en sådan tidsbegränsning som påvisats i motion 3194. Syftet med motionsyrkandet är därmed tillgodosett.

Enligt utskottets mening bör lagen om kabelsändningar, i de delar som rör sändningsbevis, tillståndsområdets storlek, tillstånd till upplåtelse av kanaler, skyldighet att ställa kanaler till förfogande för lokalt kabelsändningsföretag och Sveriges Radios program samt möjligheten att blanda egensändningar och satellitsändningar i huvudsak utformas i enlighet med vad utskottet förordat i det föregående med anledning av motionerna 399, 2705, 3192 och 3194.

4. Storlek på kabelnät för vilka tillstånd inte skall krävas samt kabelnätens täckningsgrad

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "De frågor" och slutar "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

De frågor, som tagits upp i motion 3195 dels om hur stort ett nät får vara utan att tillstånd krävs, dels om alla hushålls möjligheter att bli anslutna, har störst betydelse i glesbygd och på mindre orter samt för hushåll som ansluts till mindre kabelnät.

Utskottet instämmer i vad som anförs i motion 3195 om att lagstiftningen bör vara så neutral som möjligt i fråga om valet av tekniska lösningar i kabelnäten. I glesbygd, på småorter och för hyresgäster hos mindre fastighetsägare kan det vara en fördel att få pröva lokala lösningar – kanske av enklare art såsom modernisering av befintlig centralantenn – i avvaktan på anslutning till ett framtida större kabelnät. Av denna anledning och med tanke på att kabelnämnden inte bör belastas med småärenden bör gränsen för krav på tillstånd höjas till över 250 anslutna bostäder.

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion 3195 att det av rättviseskäl är önskvärt att så många som möjligt får del av det programutbud och den information som ny teknik för med sig. Då det i framtiden troligtvis kommer att erbjudas även andra tjänster än kabel-TV i kabelnäten är det angeläget att de geografiska likhetsaspekterna vägs in. Om kabelutbyggnaden utvecklas till ett dynamiskt styrmedel för att utveckla den framtida samhällsstrukturen bör ambitionen att nå alla hushåll läggas fast på ett tidigt stadium. Redan från början bör kabelnämnden vid prövningen av koncessionsansökningar ta hänsyn till sökandens möjligheter att täcka det geografiska koncessionsområdet så långt det är möjligt.

5. Kommuners och boendes inflytande

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Utskottet anser inte" och slutar "berörda delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser också att de boende och kommunerna bör beredas ett sådant avgörande inflytande över kabelsändningsverksamheten som förordas i motion 3193. Man kan enligt utskottets mening inte tala i allmänhet om betydelsen av lokalt inflytande som en motvikt till satellitsändningarna, men samtidigt förvägra kommunerna ett reellt inflytande. I kommunerna bör därför inrättas lokala kabelnämnder med vetorätt för kabelutbyggnad och kabelsändningar. Nämnderna bör vara sammansatta av kulturintresserade. Vidare bör självfallet finnas en möjlighet för hyresgästerna att säga nej till kabelutbyggnad som berör deras fastighet. Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet motionerna 3193 och 1168 i nu berörda delar.

6. Regler för programinnehåll, m. m.

Ingrid Sundberg (m), Karl Boo (c), Tore Nilsson (m), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Jan-Erik Wikström (fp) och Lars Hjertén (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Då det" och slutar "i landet" bort ha följande lydelse:

Då det ankommer på konstitutionsutskottet att bereda frågor om bl. a. yttrandefrihet och informationsfrihet går kulturutskottet inte närmare in på de nu aktuella lagtekniska lösningarna av regler för programinnehåll och efterlevnaden av dessa regler. Kulturutskottet gör därför inte heller något uttalande om den framtida utformningen av lagstiftningen på yttrandefrihetsområdet.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Utskottet har" och slutar "uppgifter m. m." bort ha följande lydelse:

Frågan om kabelnämndens uppgifter är avhängig av hur lagreglerna utformas om förbud mot kabelsändning och på vilket sätt sådant förbud skall utfärdas av kabelnämnden eller – såsom förordas i motionerna 3192, 3194 och 3195 – av domstol. Då det ankommer på konstitutionsutskottet att bereda yttrandefrihetsfrågor och kulturutskottet inte tar ställning i dessa frågor blir således kabelnämndens uppgifter avhängiga av konstitutionsutskottets ställningstagande.

7. Regler för programinnehåll, m. m.

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Eftersom lokalt" och slutar "detta avseende" bort ha följande lydelse:

Såsom framhållits av utskottet måste regler finnas om programmets innehåll. Vad beträffar den lokala produktionen bör programreglerna såsom hävdas i motion 3193 utformas mer lika dem som i dag gäller för Sveriges Radios produktion.

8. Reklam i egensändningar

Ingrid Sundberg (m), Tore Nilsson (m), Lars Ahlmark (m), Jan-Erik Wikström (fp) och Lars Hjertén (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "I vad" och slutar "pågående utredningsarbetet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motionerna 3192 och 3194 att reklam bör vara tillåten i egensändningar. Enligt utskottets uppfattning är nämligen reklamintäkter en förutsättning för att kabel-TV-tekniken i praktiken skall kunna komma tillämpas. Utan reklam blir det inte någon expansiv kabel-TV-utbyggnad. Möjligheterna att producera lokala program skulle påtagligt öka om reklamfinansiering tilläts.

Utskottet förutsätter att den nyligen tillsatta utredningen om reklam i TV också behandlar reklam i kabel-TV. Bestämmelser om reklamens utformning och omfattning får därför utformas sedan utredningen har presenterat sitt arbete hösten 1985.

9. Reklam i egensändningar

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "I vad" och slutar "pågående utredningsarbetet" bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets mening angeläget att den lokala programproduktionen får sådana förutsättningar ur ekonomisk synvinkel att den verkligen kommer till stånd. Möjligheten att finansiera den med tillskott från kommuner och föreningsliv eller genom abonnemangsavgifter är begränsade. Mot denna bakgrund bör möjligheten att finansiera lokal kabel-TV-verksamhet genom reklam prövas. I enlighet med vad som anförs i motion 3195 bör kabelnämnden bemyndigas att medge försök med reklamfinansiering på högst åtta orter och under en tid av högst två år. Dessa försök bör utvärderas noga bl. a. med avseende på den inverkan reklamfinansieringen kan ha på pressen på orten. Försöken bör vara upplagda på ett sådant sätt att samtliga tidningar på orten skall ha erbjudits medverka i kabel-TV med reklam. De föreslagna reglerna kan lämpligen tas in som en fjärde punkt i övergångsbestämmelserna. Med detta förslag har utskottet inte slutgiltigt accepterat reklam som finansieringskälla. Resultaten från en försöksverksamhet av det slag utskottet förordat kommer att utgöra ett värdefullt underlag vid ett slutligt ställningstagande till frågan huruvida reklamfinansiering av egensändningar skall tillåtas.

10. Reklam i satellitsändningar

Ingrid Sundberg (m), Karl Boo (c), Tore Nilsson (m), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Jan-Erik Wikström (fp) och Lars Hjertén (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "Eftersom reklam" och slutar "är nödvändigt" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att inga hinder bör uppställas för vidareändning av satellitsända program som innehåller reklam. Enligt utskottets uppfattning är nämligen risken betydande för att tillämpningen av den i propositionen föreslagna bestämmelsen om förbud mot reklam som särskilt riktar sig till svenska konsumenterna kommer att innebära avsevärda avgränsningsproblem. En sådan bestämmelse lämnar också visst utrymme för godtycke. Till detta kommer att det föreslagna reklamförbudet kommer att missgynna svenska företag.

11. Stöd till lokal programproduktion

Carl-Henrik Hermansson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "Det är" och på s. 11 slutar "lokal programproduktion" bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets mening väsentligt att det lokala kabelsändarföretaget samverkar med t. ex. existerande medieverkstäder, skolor, studieförbund m. fl. såsom framhålls i motion 3193. I utskottets betänkande KrU 1984/85:13 har utskottet tidigare behandlat frågor om medieundervisning i skolan, medieverkstäder m. m. Utskottet tillstyrker med det anförda motion 3193 i fråga om stödet till lokal programproduktion.

12. Blandade sändningar, m. m.

Ingrid Sundberg (m), Tore Nilsson (m), Lars Ahlmark (m), Jan-Erik Wikström (fp) och Lars Hjertén (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Utskottet anser" och slutar "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Den som fått sändningsbevis skall ha rätt att vidareända satellitsändningar och att göra egensändningar i upplåtet kanalutrymme, alltså inte bara i en upplåten hel kanal. I propositionen föreslås att blandade sändningar, dvs. satellitsändningar och egensändningar, inte får förekomma i samma kanal. Denna begränsning finner utskottet inte motiverad. En sådan begränsning skulle bl. a. omöjliggöra för ett kabelsändarföretag att ha svensk speakertext till ett utländskt satellitprogram. Däremot bör, såsom föreslås i propositionen, den kanal som upplåts för Sveriges Radios program inte få användas för andra sändningar.

Vidare bör det enligt utskottets uppfattning vara tillåtet att i flera kabelnät samtidigt sända centralt distribuerade program.

13. Blandade sändningar, m. m.

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Utskottet anser" och slutar "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att utvecklingen av en attraktiv lokal programkanal måste främjas på olika sätt. Därför bör det vara möjligt att i den lokala programkanalen få vidareända satellitsändning och centralt producerade, samtidigt sända program. Dessa frågor bör regleras av kabelnämnden i samband med tillståndsgivningen.

14. Anslutningsavgifterna

Karl Boo (c) och Stina Gustavsson (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar "Massmediekommittén ansåg" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att anslutningsavgifterna bör vara så lika som möjligt för likvärdiga tjänster i kabelnäten. Vid den fortsatta utbyggnaden av kabelnäten bör detta vara ett av målen som man bör sträva efter.

